

Ilona Raivio

Datajournalismin soveltaminen

Seksismi suomalaisissa hiphop-sanoituksissa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Elokuvan ja television koulutusohjelma

Opinnäytetyö

19.4.2017

Tekijä(t) Otsikko	Ilona Raivio Datajournalismin soveltaminen – Seksismi suomalaisissa hiphop-sanoituksissa
Sivumäärä Aika	30 sivua + 2 liitettä 10.1.2017
Tutkinto	Medianomi
Koulutusohjelma	Elokuvan ja television koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	TV- ja radiotuotanto
Ohjaaja(t)	tehtävänimike Teija Voudinmäki tehtävänimike Etunimi Sukunimi
<p>Opinnäytetyö tutkii datajournalismia ja sen menetelmien käyttöä viihteellisemmässä kontekstissa. Tutkielman ensimmäinen osio syventyy datajournalismin esittelemiseen ja toinen avaa esimerkkityön kautta datajournalistista työprosessia.</p> <p>Työssä pyritään löytämään datajournalististen työkäytäntöjen soveltuvuus kevyempiin juttuaiheisiin. Datajournalismin opetus korkeakouluissa on melko vähäistä ja tämän yleiskatsauksen tarkoitus on opettaa niin lukijalle kuin tekijällekin mistä datajournalismissa on kyse.</p> <p>Ensimmäisessä luvussa valotetaan mitä on datajournalismi lähdekirjallisuutta hyväksi käyttäen. Siinä esitellään datajournalistista työprosessia datan etsinnästä julkaisuun. Lukijalle tulee tutuksi datajournalismiin liittyvät työtavat, käytännöt ja käsitteet. Osiossa käydään myös läpi mitä datajournalismi on Suomessa ja ulkomailla. Koko työprosessia käsitellään vahvasti verkko edellä.</p> <p>Seuraavassa luvussa käydään datajournalistista työprosessia läpi esimerkkityön avulla. Luvussa avataan tutkielma ”seksismi suomalaisissa hiphop-sanoituksissa” vaihe vaiheelta aiheenvalinnasta tuloksiin. Luvussa tutustutaan lähdemateriaaliin ja sen jäsentelemiseen. Tutkielman kannalta tärkeät käsitteet määritellään. Esiin nostetaan tämänkaltaisen materiaalin mahdolliset ongelmakohdat analysoinnin kannalta. Lopuksi esitellään löydetty sisältö ja tutkielman lopputulos.</p> <p>Viimeisessä luvussa analysoidaan sekä esimerkkityön tuloksia että sen soveltuvuutta datajournalististen työkäytäntöjen raameihin. Luvussa käy ilmi miten hyvin aihe soveltui datajournalistiseksi työksi, missä onnistuttiin ja miten työskentelyä pitäisi mahdollisesti muuttaa. Luvussa myös analysoidaan esimerkkityön tuloksia pidemmälle yhteiskunnalliseen kontekstiin: mihin ja miten seksismi hiphop-sanoituksissa vaikuttaa ympäristöön.</p> <p>Esimerkkityöstä käy ilmi, että seksismi edelleen hallitsee suomalaisissa hiphop-sanoituksissa, kuitenkin läpäisemättä koko genreä. Aihe koskettaa niin kuuntelijoita kuin alalle pyrkiviä artistejaakin. Työssä analysoidaan sanoitusten suhdetta näihin tekijöihin.</p>	
Avainsanat	Datajournalismi, seksismi, hiphop, feminismi

Author(s) Title	Ilona Raivio Applying Datajournalistic Methods: Sexism in Finnish Hiphop Lyrics
Number of Pages Date	30 pages + 2 appendices 10 April 2017
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation option	Television and Radio Broadcasting
Instructor(s)	Teija Voudinmäki, Title (for example: Project Manager) First name Last name, Title (for example: Principal Lecturer)
<p>This Bachelor's thesis introduces datajournalism and examines how datajournalistic methods apply into analyzing Finnish hiphop lyrics. The first part of this thesis concentrates on datajournalism. The next part opens up the process of using datajournalistic methods in the study case conducted by the author.</p> <p>The question, which the thesis tries to solve is as follows: 'how datajournalistic methods apply in research about sexism in hiphop lyrics'. The first part works as a crash course to datajournalism and the second part is putting the learned methods in action.</p> <p>The first part enlightens what is datajournalism is using source literature. It presents datajournalistic work process from finding the data material to releasing a ready piece, there is a strong emphasis on digital platforms. The reader will get to know the work methods, practices and terms used in datajournalism. This part also introduces what datajournalism is in Finland and abroad.</p> <p>The next part takes the reader through the process of carrying out the study case. It showcases the sexism in Finnish hiphop lyrics' from choosing the topic to the results of the study. The author introduces the source material, shows how it is best structured for analyzing and defines the terms that are important in this particular study. In the end, the result is being analyzed and all the possible snags are pointed out.</p> <p>In the last chapter, the author analyzes the results of the both studies: how applying datajournalism worked and how common sexism is in Finnish hiphop lyrics. She analyzes the sexism in its context and what impacts it might have to popular culture. It is found out that sexism is still very relevant: more a standard than an exception when it comes to (Finnish) hiphop.</p>	
Keywords	Datajournalism, hiphop, sexism, feminism

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Datajournalismi	2
2.1	Datajournalismi pähkinäkuoressa	2
2.2	Datajournalistinen työprosessi	4
2.3	Visuaalisuus datajournalistissa töissä	6
2.4	Algoritmit	6
2.5	Avoin data	7
2.6	Verkkojutun anatomiaa	8
2.7	Valmiin työn julkaiseminen	9
2.8	Datajournalistinen työ suomalaisissa toimituksissa	10
3	Prosessikuvaus	11
3.1	Johdatus omaan datajournalistiseen työhön	12
3.2	Artistien rajaaminen	14
3.2.1	”Valtavirta-artistien” rajaaminen	14
3.2.2	”Indie-artistien” rajaaminen	14
3.3	Käsitteiden määrittelemine	15
3.3.1	Suomihiphop	16
3.3.2	Seksismi	17
3.4	Datan kuvaus	18
3.5	Sanoitusten läpikäynti	18
3.6	Löydetty sisältö	19
3.7	Materiaalin analysoinnin ongelmakohdat	23
3.8	Epäselvät tapaukset ja huomaamatta jäänyt seksismi	24
4	Datajournalistisen työn tulokset	25
4.1	Esimerkkityön soveltuvuus datajournalistisille työkäytännöille	26
4.2	Esimerkkityön tulosten pohdintaa	27
4.3	Jutun kehittäminen pidemmälle	30
	Lähteet	32
	Liitteet	

Liite 1. Valtiovarainministeriön alkuperäinen työllisyysgrafiikka ja vaihtoehtoinen esitystapa

Liite 2. Hiphop-kappaleista löydetyt seksistiset sanoitukset

1 Johdanto

Opinnäytetyöni jakaantuu kahteen osioon. Ensimmäisessä osiossa syvennytään datajournalismiin lähdekirjallisuutta apuna käyttäen ja toisessa käsitellään esimerkkityön kautta datajournalistista työprosessia.

Yleensä datajournalismi mielletään journalismiksi, jossa käytetään lähteenä numeerista dataa. Omassa aineistossani on kyse kappaleiden sanoituksista, eli aineistoni on luovaa tekstiä. Aion kuitenkin käyttää datajournalismin keinoja tutkimuksessani ja kokeilla miten datajournalismin käytännöt taipuvat erilaisen datan analysointiin.

Uskon aineistoni taipuvan datajournalismin muottiin, koska tapauksessa toteutuu datajournalismin yksi periaate: datajournalismin tavoitteena on paljastaa asia tai juttu, joka on merkittävä tai aiemmin tuntematon (Hurrel & Leimdorfer 2012, 28, Grayn, Bounegrun & Chambersin mukaan). Uskali & Kuutti (2016,14) myös toteavat kirjassaan ”Vakavien data-aiheiden lisäksi myös kevyemmät teemat soveltuvat datajournalismiin.”

Datajournalismin ytimessä on se, että osaa etsiä tietomassoista olennaisen ja koostaa siitä journalistisen teoksen, artikkelin (Uskali & Kuutti 2016, 9). Tavallaan tulee nähdä datan läpi ja ymmärtää mistä kulmasta data muodostuu aiheelliseksi journalistiseksi jutuksi.

Suomihiphopin ja hiphopin seksistisyydestä keskustellaan tasaisin väliajoin. Aihetta ei kuitenkaan ole liiemmin tutkittu itse aineistoa analysoiden, vaan aihetta käsitellään usein tietyn nousevan ilmiön kautta. Esimerkiksi Cheekin musiikkivideo Me ollaan ne part 2:n ympärillä käyty keskustelu nosti hiphopin seksistisyyden puheenaiheeksi, samoin talvella 2017 Cheekin ja Elastisen duon ”Profeettojen” Yhtäccii –kappaleen sanoitukset.

Olen itse kuunnellut suomi-hiphopia teini-ikäisestä lähtien, ja se on ollut minulle rakas musiikkigenre. Olen kuitenkin huomannut, että seksististen sanoitusten kuunteleminen, niiden jotka ennen ohitin olankohautuksella, ei onnistukaan enää. Tästä kumpusi kiinnostukseni seksismin yleisyyden määrittämiseen suomi-hiphopissa.

Tutkielmani motivaatio on myös oman ammattitaidon kartuttaminen datajournalismin saralla. Johanna Vehkoo toteaa Turo Uskalin ja Heikki Kuutin kirjan (2016, 10) esipuheessa: “uusien (datajournalismin) osaajien tulo alalle jumiutuu johonkin. Selkein ongelma näyttää olevan koulutuksen ja harjoittelumahdollisuuksien vähäisyys.” Tähän tarpeeseen pyrin vastaamaan.

Journalistien on omaksuttava uusia kykyjä säilyäkseen digitalisoituvassa maailmassa tarpeellisina. Yksi tie tähän on kehittää journalistin työtä suuntaan, jossa journalismin harjoittaminen on yhtäläillä tutkimustyötä, datan analysointia, sen auki kirjoittamista ja visualisointia (Affelt 2016). Jos tämän vielä onnistuu tekemään raikkaalla lähestymistavalla luoden kiinnostavaa journalismia, on toimittaja jo askeleen edellä.

2 Datajournalismi

Tässä luvussa selitetään, mitä on datajournalismi. Perehdytään sen työkäytäntöihin niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Tutustutaan datajournalistisessa prosessissa käytettyihin työkaluihin ja julkaisualustoihin. Aiheeseen perehdytään ns. verkko edellä, eli datajournalistista työprosessia käsitellään siitä näkökulmasta, että sen julkaisualusta olisi verkossa.

2.1 Datajournalismi pähkinänkuoressa

Datajournalismi perustuu datan käyttöön aineistona. Esimerkiksi tiettyä tietokantaa käytetään lähteenä, tietokannasta saatavaa dataa analysoidaan ja näistä tuloksista luodaan journalistinen työ printtiin tai verkkoon.

Datajournalismiksi voidaankin määritellä journalistinen suuntaus tai toimintamalli, jossa tiedonhankinnan ja journalistisen käsittelyn kohteena ovat erimuotoiset data-aineistot, esimerkiksi viranomaisten hallinnoimat tietokannat tai rekisterit (Uskali & Kuutti 2016, 58).

Datajournalismissa myös painotetaan työprosessin avaamista ja käytetyn datan julkaisemista valmiin jutun yhteydessä. “--siihen liittyy kiinteästi yleisön osallistaminen työ-

prosessin avaamisella sekä jutuissa käytetyn data-aineiston julkaisemisella” (Toikka-nen 2014, 5).

Samasta aiheesta puhuu journalismin professori Meredith Broussard Keith Kirkpatrickin artikkelissa *Putting the Data Science into Journalism*. Lukijalle datajournalistisesta jutusta tulee sitova, kun hän pystyy asettamaan itsensä juttuun. Verkon mahdollistamat interaktiiviset työkalut toimivat juuri tässä tarkoituksessa. Jos lukija pystyy datajournalistisen artikkelin pohjalta saamaan tai etsimään tietoa hänelle merkityksellisestä asiasta, on artikkeli sitovuudessaan jo toisella tasolla. Esimerkkeinä voisi toimia lähilukion valmistumisaste tai oman kunnan menot.

Datajournalismia ei voi pitää uutena 2000-luvun keksintönä, vaan se on ollut olemassa eri muodoin ja eri nimin. Esimerkiksi tietokantajournalismi on datajournalismin esiaste. ”Datajournalismi oli trendikkäintä vuonna 2011”, kirjoittaa Johanna Vehkoo Uskalin & Kuutti kirjassa (2016, 9), lainaus kertoo miten datajournalismi nousi pinnalle 2010-luvun alussa.

Suomessa datajournalismin voi sanoa saaneen pontta yksittäisten journalistien kiinnostuessa työtavasta. Helsingin Sanomat perusti ensimmäisen datadeskinsä kesällä 2012 ja Yleisradio Plus-deskin vuoden 2013 alussa (Uskali & Kuutti 2016, 71).

Datajournalismin käsitteessä on tiiviisti kiinni myös tiedon digitalisoituminen. Ero digitaalisiin sisältöihin perustuvan datajournalismin ja perinteisemmän ei-digitaalisesti tallennettuja dokumenttiaineistoja hyödyntävän journalismin välillä näkyy tiedon laajoissa muokausmahdollisuuksissa (Uskali & Kuutti 2016, 59).

Datajournalismi siis perustuu aineiston siteeraamisen sijasta sen analysointiin. Lähdeaineisto ei ole suoraan sellaisenaan löydettävissä lopullisesta työstä. ”Data sinällään on pelkkää raaka-ainetta. Ollakseen journalistisesti hyödyllistä se olisi pystyttävä muuttamaan hyödylliseksi informaatioksi.” (Uskali & Kuutti 2016, 85).

Digitaalisella tekniikalla on suuri rooli datajournalismissa. Analysoitavat datat ovat usein laajoja, ja niiden tarkastelu ja analysointi ”manuaalisesti” veisi liikaa aikaa. ”Atk-pohjainen analyysi voi paljastaa datan keskinäisiä yhteyksiä tai riippuvaisuuksia, joita ei niiden valtavan määrän takia pystyttäisi havaitsemaan ilman teknisiä apuvälineitä” (Uskali & Kuutti 2016, 59).

Datan käyttö lähteenä voi tuoda journalistille uusia juttuideoita, ja sen avulla pystyy esittämään monimutkaisen tiedon lukijoille tavoin, joita he eivät ole ennen nähneet. Uutishuoneet ovat tajunneet, että jos he laittavat ulos samaa materiaalia kuin kaikki muutkin, eivät he tule vetämään yleisöä puoleensa. Yleisölle on annettava tietoa, joka on ainutlaatuista ja perusteellista, siten että he myös itse voivat tutkia dataa. Tämä sitoo yleisön julkaistavaan materiaaliin (David Herzog, Kirkpatrickin mukaan 2015).

Vaikka datajournalismissa tietotekniikka näyttelee suurta roolia, ei pidä unohtaa, että journalisti tuo työhön sen hengen. Mukaan datajournalistinen työkalu tai muu käytettävä tietotekniikka ei voi korvata journalistin vaistoa sen suhteen mikä tekee hyvän jutun tai tarinan (Broussard, Kirkpatrickin mukaan, 2015).

2.2 Datajournalistinen työprosessi

Datajournalistisen työn tekemiseen on Uskalin ja Kuutin (2016) mukaan kaksi lähestymistapaa: selvitettäväksi valitusta aiheesta voi saada datan avulla juttuun uutta näkökulmaa ja sisältöä, tai käytettävissä olevasta datasta voi sellaisenaan rakentaa hyvän jutun. "Keskeistä toiminnassa on aineistoon sisältyvän tilastollisen ulottuvuuden näkeminen ja tilastojen pohjalla olevan datan hahmottaminen osaksi juttua" (Uskali & Kuutti 2016, 87).

On pohdittava, mistä itse data itse asiassa kertoo, mikä datan avulla selvitettävässä asiassa on olennaista ja mitä jutulla halutaan kertoa (Uskali & Kuutti 2016, 91). Tärkeää on myös lähestyä työtä aihe edellä, ei data edellä: "Journalistisen kiinnostuksen ja kysymyksenasettelun pitäisi kuitenkin edeltää data-aineistojen hankintaa, ja datan analyysin olisi oltava olennainen osa journalistista työprosessia" (Uskali & Kuutti 2016, 91).

Data-analyysia voidaan myös käyttää vain osana journalistista työtä. Datajournalistinen työprosessi voidaan rakentaa osaksi laajempaa journalistista prosessia siltä osin kuin toiminnalla on kytköksiä dataan (Uskali & Kuutti 2016, 92).

Keith Kirkpatrick kirjoittaa tekstissään kiinnostavasta datajournalistisesta tutkimuksesta, jonka suoritti journalismin professori Meredith Broussards The Atlantic-lehdelle. Hän otti selvää kuinka monta oppikirjaa oli käytössä Philadelphian julkisissa kouluissa, ja

selvitti vastasiko tämä oppilaiden määrää. Jos oppikirjoja puuttui, uskoi hän tämän olevan mahdollinen syy oppilaiden huonoon koulumenestykseen. (Kirkpatrick 2015.) Juttuaiheiden rajana on siis vain journalistin mielikuvitus ja tietenkin data-aineistojen saatavuus.

Kun tutkitaan laajaa data-aineistoa, tulee tietotekniikka mukaan prosessiin. Yksi tapa kooditaitoisille on käyttää relaatiotietokantoja eli tietokantaohjelmistoja, jotka perustuvat ns. relaatiomalliin. Tietokanta on tietokoneen muistissa oleva tietojen kooste (Wikipedia, 2017). SQL eli IBM:n luoma Structured Query Language on kyselykieli, jolla relaatiotietokantaan voi tehdä hakuja (Wikipedia, 2015a). Journalisti voi ladata koneelleen SQL-palvelimen, jolla voi tehdä erilaisia hakuja data-aineistolle.

Muita mahdollisuuksia ovat esimerkiksi tilastotieteelliseen analyysiin tarkoitettujen SPSS- tai PSCP –ohjelmistojen (jälkimmäinen avoimen lähdekoodin versio) käyttäminen (Wikipedia, 2015b). Nämä tiedonhakuohjelmien esimerkit ovat Mindy Charskin EContentille kirjoittamasta artikkelista Data Journalism: How to Create Compelling Content From Data (Kesäkuu 2015).

Samassa artikkelissa Charski puhuu ”datan haastattelemisesta”. Hän sanoo, että on tärkeää opetella kysymään datalta samalla tavalla kysymyksiä kuin toimittajat ovat tottuneet kysymään haastateltavilta. Tämän taidon puutetta hän nimittää datanlukutaidottomuudeksi. ”Täytyy ymmärtää mistä data tulee, miten se oli kerätty, kuka sen keräsi, miksi se kerättiin, mitä se kertoo ja mitä se ei kerro” (Charski 2015.)

Toisaalta tärkeää on huomata myös se, millaisia kysymyksiä data-aineistolle ei ole mielekästä esittää, vaikka kysymykset sinällään olisivatkin työstettävän aiheen selvittämisen kannalta tärkeitä ja mielenkiintoisia. Datan oma rakenne ja sisältö vaikuttavat sille tehtäviin kysymyksiin (Uskali & Kuutti 2016, 94).

Datajournalismille ovat usein tyypillisiä kesken työprosessin ilmaantuvat erilaiset yllätysmomentit, kun datan analyysi tuo esiin ennakoitua enemmän jutussa hyödynnettäviä tietoja tai kytköksiä. Datajournalistisessa työprosessissa onkin tärkeää mahdollisuus palata taaksepäin (Uskali & Kuutti 2016, 94). On siis mahdollista, että data viekin jutun suuntaa toisaalle tai analysointi paljastaa uusia julkaisun arvoisia seikkoja.

Mindy Charski alleviivaa asiantuntijoiden käyttämistä jutun teossa, jotta journalisti voi varmistua siitä, että matematiikan ja tilastotieteen kanssa ollaan oikealla polulla. ”Vaikka suuri määrä dataa voi olla lähde hyvään juttuun, usein toimittajan tulkinnat datasta ovat ne, jotka voivat viedä jutun hakoteille” (Charski 2015). Samassa jutussa muistutetaan, että numerot ovat numeroita, mutta ”aloittaessa numeroista tulet todennäköisesti löytämään helpommin ne ihmiset, jotka voivat kertoa tutkittavasta aiheesta tai heidät keitä aihe oikeasti koskettaa” (Charski 2015).

2.3 Visuaalisuus datajournalistissa töissä

Datajournalistisen jutun julkaisussa visuaalisuus ja infografiikka ovat tärkeitä tekijöitä aiheen ymmärrettävyydessä lukijalle. Infografiikka voi tehdä monimutkaisista aiheista helpommin lähestyttäviä ja numeerisesta datasta kiinnostavampaa. Infografiikka on tiedon visualisointia.

Visualisointi kiteyttää pitkät tekstimuotoon kirjoitetut tiedot. Se myös auttaa jutun personalisoinnissa. Joskus visualisointi tarjoaa enemmän informaatiota, kuin sama tieto tarjottuna tekstin muodossa (Charski, 2015.)

Verkossa visualisoinnin interaktiivisuudella on myös suuri merkitys lukijoiden sitomisessa. Interaktiivisuus tarkoittaa, että visuaaliset elementit ovat esimerkiksi klikattavissa laajemman infomäärän saavuttamiseksi. Mindy Charski kuvaileekin artikkelissaan juuri interaktiivisia visuaalisia elementtejä ratkaisevaksi osatekijäksi datajournalismin kasvussa.

Infografiikan luonti ei nykyään välttämättä vaadi pitkälle kehittyneitä tietoteknisiä taitoja. KasKas Media (Helsingiläinen tiedeviestintään keskittynyt viestintätoimisto) listasi blogissaan parhaat infografiikka- ja visualisointityökalut, joita useat eivät vaadi itse grafiikan tekoa, vaan palveluista löytyvät valmiit mallit grafiikan tekoon (<http://kaskasmedia.fi/infografiikka-tyokalut/>).

2.4 Algoritmit

Algoritmit ovat ”äärellinen joukko täsmällisiä, suoritettavissa olevia ohjeita, jotka ohjaavat tehtävän suoritusta” (Brookshear 2012). Ne ovat ohjelmointikieltä, jotka annetaan esimerkiksi tietokoneelle. Algoritmin avulla tietokone suorittaa sille annetun tehtävän.

Algoritmit voi valjastaa datajournalismin työvälineiksi. Tähän on kuitenkin mahdollisuus lähinnä suurilla mediataloilla tai koodaustaitoisilla. Toistaiseksi algoritmeihin perustuvaa datajournalismia on tehty lähinnä vasta Yhdysvalloissa, jossa esimerkiksi maanjäristysten ja rikosten seuranta on pitkälti automatisoitu (Uskali & Kuutti 2016, 61.)

Mutta kyllä Suomessakin osataan. Helsingin Sanomat kirjoitti tammikuussa 2017 Ylen urheilualgoritmi ”Voitosta”, joka kirjoittaa osan Ylen urheilu-uutisista. (Helsingin Sanomat 8.1.2017). ”Voittoa” kokeiltiin ensimmäisen kerran 27.12.2016, ja tämä oli Ylen ensimmäinen robottijournalismikokeilu (Yle 27.12.2016).

Lukijalle voi nousta kysymys: kirjoittavatko tulevaisuudessa robotit kaikki juttumme? Tuskin. Positiivisesti ajateltuna robottijournalismi voi tulevaisuudessa tehdä ns. yksinkertaiset journalistiset tehtävät, jolloin toimittajille jää enemmän aikaa syväluotaavien juttujen kirjoittamiseen. Haittoina voi pitää lyhyiden uutisten kangistumisen samanlaisiksi, samaa kaavaa noudattaviksi kopioiksi toisistaan. Ja edelleen virheiden takana ovat ihmiset – ”robottijournalisti” itsessään ei tee virheitä, vaan mahdolliset virheet ovat robotille syötetyissä koodeissa.

Algoritmeihin perustuvaa journalismia voi nimittää myös datajournalismin alalajiksi: reaaliaikaiseksi datajournalismiksi, niin sanotuksi robottijournalismiksi tai sensorijournalismiksi.

Tarkemmin viimeistä, eli sensorijournalismia, kuvaa esimerkiksi ympäristön tarkkailu tekniikan avulla. Yhdysvalloissa on tehty useampia kokeiluja, joissa on kartoitettu ympäristöä mittaavien pienten laitteiden käyttöä journalismissa (Uskali & Kuutti 2016, 62.) Tämä uudenlainen tekniikan hyödyntäminen journalismissa tarjoaa toimituksille uusia lähteitä ja juttuaiheita. Roolia näyttelevät myös satelliittikuvat ja ympäristön muutosten analysointi näiden avulla.

2.5 Avoin data

Datajournalismi hyötty “avoimen datan politiikasta”. Euroopan unioni julkaisi avoimen datan politiikan vuonna 2011. Tämä perustuu ajatukseen, että julkisen sektorin tiedon pitäisi olla vapaasti saatavissa ja uudelleen käytettävissä (Euroopan unioni 2017).

Avoim data voi siis olla eri tahojen, kuten viranomaistahojen, tietokantojen avaamista yleisölle. Ero avoimen ja julkisen datan välillä on se, että avoin data on vapaasti kaikkien saatavilla verkossa. Julkista dataa taas joutuu pyytämään ja sitä voi joutua odottelamaan pitkiäkin aikoja.

Suomessa mm. Valtiovarainministeriö on julkistanut avoimen tiedon ohjelman sekä yhdessä muiden tahojen kanssa julkaissut avoimen datan oppaan vuonna 2016 osoitteessa avoindata.fi.

Avoimen datan ajatuksessa kiteytyy toimittajan ammattitaidon tärkeys: avoimen datan lähtökohta on jalo mutta merkityksetön, jos meiltä ei löydy osajia datan analysointiin. Vaarana on, että kaikki tämä data jää pölyttymään tietokantoihin ja jäljelle jäävät päätävien elinten tyhjät sanat läpinäkyvyydestä.

2.6 Verkkojutun anatomiaa

Datajournalismille ominaista on se, että sen julkaisualusta on verkko. Käyn tässä läpi hyvän verkkojutun anatomiaa Ylen Plus-deskin toimittajan Teemo Tebestin Datajournalismi-blogin “Kohti parempia uutissisältöjä - PlusDeskin havaintoja” -postauksen mukaan.

Tebest käsittelee kirjoituksessaan varsinkin lukijan sitouttamista sisältöihin: miten lukija viihtyy sivustolla mahdollisimman pitkän ajan.

Sisältö pitää tuoda esille, ei piilottaa. On kannattavampaa laittaa sisältö samalle sivulle, kuin klikkauksen taakse. “Internetissä käyttäjän näkökulmasta vierittäminen on halpaa, klikkaukset ovat kalliita” (Datajournalismi-blogi 2016).

Myös kaikki grafiikka olisi hyvä laittaa heti näkyville, ei klikkauksien taakse. On tärkeää, että valinnat sisällön suhteen tehdään toimituksessa. On journalistin työ löytää aiheesta tärkeimmät asiat ja näyttää lopullisessa työssä vain oleelliset tiedot. “Analytiikkamme

kertoo hyvin yksiselitteisesti, että aina kun vaadimme lukijaa valitsemaan menetämme suuren osan yleisöstä.”

Jos lukija joutuu tekemään valintoja lukiessaan, kannattaa valintojen määrä pyrkiä minimoimaan.

Kannattaa myös keskittyä jutun ulkoasun ”keveyteen”. Jos verkkojuttu koostuu pelkästä tekstistä, voi se tuntua lukijasta raskaalta luettavalta. Kuvat, infografiikka, lainaukset, väliotsikot ja faktalaatikot tekevät jutusta kiinnostavamman ja luettavamman.

Hyviä esimerkkejä monimediaisista verkkojutuista on esimerkiksi New York Timesin Snowfall (<http://www.nytimes.com/projects/2012/snow-fall/#/?part=tunnel-creek>), Filippiinien presidentin huumesodasta kertova kuvareportaasi ”They are slaughtering us like animals” (<http://www.nytimes.com/interactive/2016/12/07/world/asia/rodrigo-duterte-philippines-drugs-killings.html>) ja Lähi-idän kriisistä kertova ”How the arab world came apart” (<http://www.nytimes.com/interactive/2016/08/11/magazine/isis-middle-east-arab-spring-fractured-lands.html>). Suomalaisia esimerkkejä on esim. Ylen tekemät Ihmiskoe (<http://yle.fi/uutiset/3-9061050>), ”He valvovat rajojamme” (<http://yle.fi/uutiset/3-7971896>) ja myös tämän opinnäytetyön aihetta sivuava ”Tytöt ei osaa räpätä” (<http://yle.fi/teos/rap/>).

Jos juttu on runsas, voi olla kannattavaa jakaa se useammaksi julkaistavaksi osaksi. Tällöin kannattaa aikatauluttaa eri osien julkaisu samalle vuorokaudelle mutta eri aikoihin.

Kiinnostavaa varsinkin monimediaisten verkkojuttujen tulevaisuudessa on kehityskulku sen suhteen, onko kannattavaa tehdä jutut aina valmiin mallin mukaan vai räätälöidä jokainen juttu omanlaisekseen. Kun jutussa on monta elementtiä, on selvää, että jonkinlainen valmis kaava helpottaa jutun koostamista. Vaarana on, että monimediaiset verkkojutut muuttuvat kaavamaisiksi ja yllätyksettömiksi. Jokaisella aiheella on myös omat ”tarpeensa”. Tiettyä aihetta voi palvella videon korostaminen ja esille tuominen, jotain toista aihetta taas runsas infografiikka.

2.7 Valmiin työn julkaiseminen

Kuutti ja Uskali nostavat kirjassaan esiin tärkeän kohdan, joka saattaa jäädä toimittajalta pimentoon keskityttäessä vain dataan ja sen analysointiin: vastaavatko datasta saadut löydökset todellisuutta? ”Toimittajille onkin erityisen tärkeää itse tutustua paikan päällä todelliseen tilanteeseen, jota on tarkoitus kuvata jutussa datan kautta” (Kuutti & Uskali 2016, 128). Data siis saattaa viedä toimittajaa harhaan.

”Myös analyysitulosten visuaalisessa esittämisessä on oltava tarkkana. Skuupeilta vaikuttavat, yllättävät analyysin havainnot voivat olla virheellisiä” (Kuutti & Uskali 2016, 128). Tämä on aina erittäin ajankohtaista. Hyvä esimerkki on Valtiovarainministeriön julkaisema infografiikka helmikuun 2017 lopulla avoimien työpaikkojen ja työttömien määrän suhteesta (liite 1). Kuvajournalisti Antti Yrjönen syytti ministeriön tilaamaa infografiikkaa harhaanjohtavaksi. Grafiikka antoi ymmärtää, että avoimia työpaikkoja olisi suunnilleen yhtä paljon kuin työttömiä työnhakijoita. Yrjönen esitti saman asian erilaisella infografiikalla ja tulos on melko erilainen (liite 1).

”Toimittajan kannattaa aina itse yrittää kumota omat johtopäätöksensä, sillä muut yrittävät sitä joka tapauksessa” (Kuutti & Uskali Ron Dixonin mukaan 2016, 129)

Toinen tärkeä seikka on se, että hyvät jutut kertovat aina ihmisistä, eivät numeroista. Datalla on aina olemassa selkeä kosketuspinta todellisuuteen, ja tästä syystä se on inhimillistettävä ymmärrettävälle tasolle (Kuutti & Uskali 2016, 128).

Kuten aiemmin todettiin, jutuntekoproosessia on hyvä avata lukijalle. Tämä kehittää suhdetta lukijaan ja lisää lukijan luottamusta juttua ja toimittajaa kohtaan. On fiksua kirjoittaa jutun sisään tai esimerkiksi kainalojuttuun käytetyt tutkimusmenetelmät, datan analysointitekniikka ja käytetty data. Jutun laatimisessa läpinäkyvyys on tärkeää! Myös epäselvät kohdat ja mahdolliset data-aineiston puutteet on avattava jutussa.

Sama koskee rajausta. Jos jutussa on käytetty vain osaa data-aineistosta, on avattava miksi juuri tätä osaa ja mihin rajausta perustuu.

2.8 Datajournalistinen työ suomalaisissa toimituksissa

Tässä luvussa kerron, kuinka datajournalistinen toimitus toimii Suomessa. Suurimmiksi datajournalismin yksiköiksi voi nimittää Helsingin Sanomien datadeskiä ja Ylen Plus-Deskiä (vaikka nämä deskit tekevätkin paljon muutakin työtä kuin datajournalismia).

Molemmissa deskeissä työntekijät koostuvat tuottajista, koodareista, graafikoista ja toimitussihteereistä.

Suomalaiset datadeskit keskittyvät laaja-alaisesti verkkojournalismiin, eivät vain datajournalismiin. Datadeskeissä tehdään mm. videota, kuvaa, koodaamista ja infografiikkaa.

Ylen PlusDeskissä jutut kootaan joka kerta alusta, eli jokainen juttupohja räätälöidään aiheelleen sopivaksi. Helsingin Sanomien datadeski taas on kokeillut valmiiden juttumallien rakentamista.

PlusDeski oli alun perin yhtenäinen kokoonpano, joka pilkottiin vuonna 2015. Tämä herätti vastustusta työntekijöissä ja tekijöidensä mukaan heikensi datajournalismin laatua. “Jos vaikka haluttaisiin tehdä tietynlaista jälkeä, ja sen osaaja oli maailmantoimituksessa, niin yhteiskunta ei saanut sitä tehtyä” (Uskali & Kuutti 2016, 79). Hyödytti siis koko toimitusta, että kaikki osaajat olivat kaikkien osastojen käytössä.

Usein datadeskeihin ei siis kuulu omia toimittajia (Suomessa), vaan deskit ja niiden osaajat ovat koko toimituksen käytössä. Tämä toimintatapa hyödyttää koko toimitusta, eikä eri osaaminen jää vain tiettyjen osastojen käyttöön.

PlusDeskin tuottaja Juho Salminen sanoo Uskalin & Kuutin kirjassa: “--kannattaako kaikkien yrittää tehdä ihan kaikkea, kun puhutaan eri välineistä. Vai pitäisikö olla vähän enemmän erikoistuneita ihmisiä.” Tämä on kiinnostava seikka aikana jolloin kaikista koulitaan moniosaajia.

“Tärkeää on, että ideaa ja näkökulmaa jalostetaan yhdessä ja, että toteutus on yhteisen yhteisen suunnitelman tulosta” (Uskali & Kuutti 2016, 83). Nykyaikana toimitustyö tuntuu olevan pitkälti yksinpuurtamista ja tiukkojen aikataulujen kanssa kamppailemistä. Niin datajournalismi kuin perinteinen journalismi vaatii sitä enemmän aikaa, mitä laajempaa ja hiotumpaa lopputulosta haluaa saada aikaan. Miksei ryhmätyöhön panostettaisi enemmän toimituksissa.

3 Prosessikuvaus

Tässä luvussa avaan oman datajournalistisen työni kulkua. Alustan prosessin kulun esittelemällä tutkittavan aiheen ja selitän aihevalintaani: seksismi suomalaisissa hiphop-sanoituksissa peilaten tätä lähdekirjallisuuteen. Kerron miten käsittelen materiaalia rajauksesta analysointiin. Luvussa myös avataan tutkimuksessa esiintyvät käsitteet kuten suomi-hiphop ja seksismi. Lopuksi esittelen tutkimuksen tulokset ja ongelmakohtat.

3.1 Johdatus omaan datajournalistiseen työhön

Ensimmäinen tehtävä on tutkittavan aineiston ymmärtäminen, jäsentäminen, rajaaminen ja järjestäminen.

Uskalin & Kuutin (2016) mukaan olennaista on, että journalisti huomaa data-aineistojen tarpeellisuuden valitun aiheen käsittelemiseksi, pystyy määrittämään tarvitsemalleen datalle sisällölliset vaatimukset, onnistuu kartoittamaan lähteet datan löytämiseksi ja voi tämän jälkeen arvioida kriittisesti datan laatua ja riittävyyttä.

Uskalin ja Kuutin kirjassa (emt.) painotetaan myös “datamaista mielenlaatua” tai “datamaista ajattelua”, jotta tutkittavaa dataa voi hahmottaa. Tämä tarkoittaa sitä, että journalisti löytää datasta merkittävän ja olennaisen tiedon. Omat mielipiteet eivät myöskään saa vaikuttaa analysointiin, eikä saa olla liian herkkä materiaalilleen.

Omassa työssäni datan analysointi tarkoittaa sanoitusten lausemuotojen ja sanoituksissa käytettyjen sanojen merkitysten tarkkaa avaamista. Työssäni siis muunnan laadullisen aineiston määrälliseksi (kvantifioin), laskettaviksi havaintoyksiköiksi (seksistiset ilmaisut sanoituksissa). Tutkimuksessa on siis laadullisen tulkinnan ulottuvuus, että määrällisen, eroavaisuutena se, että tutkittava aineisto ei alkujaan ole numeerista dataa.

Voidaan puhua myös operationalisoinnista. Tutkin esimerkkityössäni seksismin ilmenemistä musiikkikappaleiden sanoituksissa. Tutkimusaiheeni on siis seksismi, joka kuitenkin yksinään herättää kysymyksiä: miten seksismiä tässä tutkimuksessa tutkitaan? Seksismi siis tarvitsee ”empiirisen vastineen”, jotta asiaa voidaan empiirisesti tutkia. Tässä tutkimuksessa olen avannut seksismin käsitettä tutkittavissa sanoituksissa ja miettinyt miten tätä olisi parasta lähestyä parhaan tutkimustuloksen saamiseksi.

”Tyypillisesti datajournalistinen työprosessi käynnistyy kehittelemällä tutkittavaa asiaa tai asiantilaa koskevia hypoteeseja ja selvittämällä niiden totuudenmukaisuuden varmistamiseksi tarvittavan data-aineistojen hankkimista” (Uskali & Kuutti 2016, 95). Oma hypoteesini on siis se, että seksismiä ilmenee suomalaisissa hiphop-sanoituksissa ja tällä datajournalistisella työllä haluan selvittää keiden artistien toimesta ja missä määrin. Sanoitukset taas ovat helposti löydettävissä verkosta.

Datajournalistinen työprosessi voi olla joko aihe- tai datalähtöinen. Ensimmäisessä vaihtoehdossa selvitetään aiheen selvittämisen kannalta olemassa olevaa dataa ja sen saatavuutta eri lähteistä. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa lähtökohtana on jo haltuun saadun data-aineiston tarkastelu ja vaihtoehtoisten juttuaiheiden kehittäminen sen pohjalta (Uskali & Kuutti 2016, 95). Oma työni on aihepähtöinen. On tiedossa, että hiphop-lyriikoissa esiintyy seksismiä, mietin, miten tätä aihetta voisi tutkia ja tämän pohjalta etsin datalähteeni, eli sanoitukset kirjoitetussa muodossa.

Aihekohtaisen lähestymistavan etuna on journalistin selkeä näkemys tarvittavasta data-aineistosta ja datan kytköksistä muuhun juttuaiheeseen selvittämiseksi tarvittavaan tiedonhankintaan. Tällöin journalistilla on parempi hallinta dataan ja data toimii vain yhtenä lähteenä muiden joukossa (jos näin on tarkoitus). Välillä ongelmaksi tosin muodostuu datan hankkimisen työläys (Uskali & Kuutti 2016, 96).

Datalähtöisessä työprosessissa taas datan hankinta on helppoa, koska oletetaan, että data on jo saatu, mutta ongelmaksi voivat muodostua sisällölliset rajaukset ja data-aineiston tuottajan mahdollinen tarkoituksenhakuisuus datan luovuttamisessa (Uskali & Kuutti 2016, 96). Omassa työssäni rajoituksia aiheutti juurikin se, että aineisto piti kasa- ta itse, mikä lisää työläyttä.

”Journalisti voi hankkia tietoja kolmella pääasiallisella tavalla: dokumentti- tai henkilö- lähteiden avulla tai itse havainnoimalla” (Kuutti 2001, 77.) Kappaleiden sanoituksia voi pitää dokumenttilähteinä. Kuutti jatkaa: ”Dokumenttien tietoja voi olla hankala selvittää ja tulkita.” Tämä pitää osin paikkansa tutkimuksessani: sanoitukset voivat olla monitulkintaisia ja analyysi riippuu paljon lukijasta.

Aineistoni koostuu suomalaisten hiphop-artistien kappaleiden sanoituksista. Tavoitteena olisi saada mahdollisimman pitävä tutkielmatulos datajournalistiselle työlleni, joten käytettävälle aineistolle pitää olla hyvät perustelut. Tarkoitan tällä sitä, että aineisto on

hyvin laaja, joten se vaatii rajaamista. Miten tehdä rajaaminen siten, että lopputulos olisi mahdollisimman totuudenmukainen ja pätevä? "Kattavan ja todenmukaisen kuvan rakentaminen vaatii journalistilta olennaisten tietojen valintaa" (Kuutti 2001, 161.)

3.2 Artistien rajaaminen

Seuraavissa luvuissa tarkastelen datanhankintaani eli analysoitavien kappaleiden esittäjien, eli artistien, valintaprosessia. Tässä vaiheessa käytän termejä "valtavirta-artisti" ja "indie-artisti" vain selkeyttääkseni artistien rajaamista ja pysyäkseen uskollisena todelliselle työprosessille. Myöhemmin tarkennan ja avaan näitä termejä täsmällisemmin.

3.2.1 "Valtavirta-artistien" rajaaminen

Valtavirta-artistit tutkimuksessani ennen data-analyysia tarkoittavat artisteja, jotka otin mukaan Suomen myydyimpien singlejulkaisujen Top20-listalta ja Spotifyn Suomessa soitetuimpien kappaleiden listalta. Data-analyysin jälkeen jaottelen artistit vielä uudelleen levy-yhtiön mukaan omakustanneartisteihin, pieniin levy-yhtiöihin ja suuriin.

Kaikkien suomalaisten hiphop-artistien tuotannon läpikäyminen ei tietenkään tule kysymykseen, joten ensimmäinen rajausmetodini on aika. Valitsen aineistoks vain vuoden 2016 julkaisuja. Seuraava luonteva, jo olemassa oleva rajaus tuntui olevan myynti. Päätän aloittaa sanoitusten analysoinnin vuoden 2016 myydyimpien singlejen Top 20-listalta.

Myydyimmät singlet (eli yksittäiset julkaistut kappaleet) listataan viikoittain päivitetävässä Top20-listan muodossa. Myydyimpien singlejen Top20-lista kuitenkin kajahtaa nykyään melko vanhanaikaiselta suoratoistopalvelujen jyrätessä. Otin mukaan myös Spotifyn vuoden 2016 toistetumpien kappaleiden Top50-listalta suomirap-artistien kappaleet. Listassa ei kuitenkaan ollut huomattavia eroavaisuuksia verrattuna myydyimpien singlejen Top20-listaan. Top20-singlelistaus löytyy täältä: <http://www.ifpi.fi/tilastot/virallinen-lista/singlet>. Spotifyn soitetuimmat -listan löytää Spotifysta: <https://play.spotify.com/charts>.

3.2.2 "Indie-artistien" rajaaminen

Alkuperäinen suunnitelmani ei kuitenkaan ollut analysoida vain myydyimpiä artisteja, vaan kerätä mahdollisimman laaja-alainen näyte suomihiphopista. Tiesin jo etukäteen, että ns. indie-artistien rajaus tulee olemaan vaikeampaa. Rajaus tarvitsee taakseen jonkun perusteen, mutta tällaista luonnollista rajausta ei tuntunut olevan olemassa. ”Vähiten myyneet artistit” ei tuntunut myöskään järkevältä.

Päätin käyttää Katin Tavara -nimistä suomi-hiphopiin erikoistunutta levykauppaa. Pelkästään suomi-hiphopiin erikoistunut levykauppa on nykyään harvinaisuus, joten Katin Tavara tuntui luonnolliselta valinnalta. Liike listaa Facebook-sivuillaan kuukausittain ”myydyimmät top5 -levyt”. Levykaupan Facebook-sivut löytyvät täältä: <https://www.facebook.com/katintavara.fi/>. Koska levykauppa on huomattavasti laskenut viime vuosina mm. digitalisaation takia ja suomi-hiphopin ollessa melko marginaalista, saattoivat myydyimmät levyt olla vanhempia kuin 2016 julkaistuja (samat levyt siis säilyvät myydyimpinä enemmän kuin muutaman kuukauden). Valitsin listauksesta vain vuonna 2016 julkaistut levyt.

Näiden myydyimpien levyjen artisteilta otin jokaiselta soitetuimman julkaistun singlen tai kappaleen, josta oli tehty musiikkivideo, analysoitavaksi. Jos ns. singlejulkaisuja ei ollut tai artisti oli julkaissut huomattavan monta musiikkivideota albumin kappaleista, valitsin näistä Spotifyn soitetuimman kappaleen.

Jotta listalle päätyisi mahdollisimman monipuolisesti artisteja, otin mukaan myös Spotifyn suosituilta ”Suomi hiphopin järkäleet” –listalta vuonna 2016 julkaistuja kappaleita. Listalla on yli 40 000 seuraajaa. Tältä listalta löytyviä artisteja voisi helposti sijoittaa niin indie- kuin valtavirta-kategoriaan.

Suomihiphopissa rajat ovat häilyviä, ja tutkimuksen kannalta tärkeintä oli saada vain mahdollisimman edustava näyte. Siksi käsite ”indie-artisti” on tässä vaiheessa vain selkiyttämässä datanhankintaprosessia. Lopullista otantaa voisi kutsua ”suosituimmaksi hiphop-musiikiksi Suomessa vuonna 2016”.

3.3 Käsitteiden määrittelyminen

3.3.1 Suomihiphop

Jani Mikkosen *Riimi Riimistä*: Suomalaisen hiphop-musiikin nousu ja uho määrittelee hiphop-musiikin näin: ”Hiphop sai alkunsa Yhdysvalloissa New York Cityn Etelä-Bronxissa, joka oli 1970-luvulla etnisten vähemmistöjen asuttama rappiokaupunki. Turhautunutta yhteiskunnasta vieraantuneisuutta ja seksuaalisuutta ilmaissut, kapinallinen hiphop on säilyttänyt osan vastakulttuurin luonteestaan näihin päiviin asti.”

Hiphop rantautui Suomeen 1980-luvulla, jolloin Helsingissä musiikkiin liittyvä liikehdintä tapahtui lähinnä silloisessa nuoriso- ja klubitilassa Ruoholahden Lepakossa (Mikkonen 2004, 38). Ensimmäisenä suomalaisena hiphop-kappaleena pidetään General Njassan *I'm young, beautiful and natural* vuodelta 1983. Hiphopin musiikilliset juuret ovat amerikkalaisessa bluesissa ja jazzissa (Mikkonen 2004, 32.)

Mustaa kulttuuria tutkinut feministinen kirjailija Michele Wallace kirjoitti *New York Times*issä 90-luvun alussa, että seksismi on hiphop-musiikissa ”pakollinen paha” (*New York Times* 29.7.1990.) Tietenkin poikkeuksia löytyy, mutta niin kauan kun hiphop-musiikkia on ollut, on mukana ollut seksismi. Mutta kuuluuko seksismi hiphop-musiikkiin? Tästä voi väitellä. Lähtökohtana tutkimukselle on kuitenkin hyvä tiedostaa, että kyse ei ole uudesta ilmiöstä ja sen juuret Yhdysvalloissa ovat mahdollisesti vaikuttaneet myös suomalaisen hiphopin sisältämään seksismiin ja misogyniaan.

Jeff Chang kirjassaan *Can't Stop Won't Stop - hiphop-sukupolven historia* (Like 2005) nostaa myös hiphopin valtavirtaistumisen 90-luvulla yhdeksi muutokseksi, jossa ”hiphopin naiset menettivät eniten”. Teoriassaan hän esittää ”ison rahan” saaneen aikaan vääristävän vaikutuksen: 80-luvulla musiikkivideot olivat naisräppäreille suuri etu, mutta 90-luvulla naisräpparit vaihtuivat videoissa vähäpukeisiksi tanssijattariksi. Naisräppärit kun toivat tuoretta, feministisempää otetta miehiseen kulttuuriin. Tätä ei koettu myyväksi (Chang, 491.)

Suomessa samanlaista kehityskulkua on vaikea hahmottaa – naisräppärit kun ovat olleet aina hyvin marginaalissa. Naisten ääni suomalaisessa hiphopissa on siis ollut aina hyvin minimaalinen. Jos hiphopia tekeviä naisia olisi Suomessa enemmän, löytyisikö miesten tekemistä sanoituksista vähemmän seksististä sisältöä? Vaikea sanoa.

3.3.2 Seksismi

Marriam Websterin sanakirja määrittelee seksismin näin: "1. ennakkoluulo tai syrjintä, joka perustuu sukupuoleen (varsinkin naissukupuoleen). 2. Käyttäytyminen, olosuhteet tai asenteet, jotka vaalivat sukupuoleen perustuvia stereotyyppioita." Oxfordin sanakirja taas näin: "Ennakkoluulo, stereotypia tai syrjintä, tyypillisesti naisia kohtaan, perustuen sukupuoleen."

Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö IOM:n Syrjinnän vastainen käsikirja (2003) määrittelee seksismin näin: "Seksismi merkitsee ideologiaa tai toimintaa, joka perustuu sosiaalisten sukupuoliroolien varaan rakentuneisiin stereotyyppioihin, ja se kohdistuu erityisesti naisiin. Tällainen stereotyyppiointi on usein seurausta historiallisesta maskuliinisesta tai patriarkalisesta kulttuurista, joka on alistanut naissukupuolta."

Seksismin kategoriaan tutkimuksessani menevät tietenkin naiseen viittaavat haukkumasanat. Tämän lisäksi poimin yllä olevien määritelmien johdattamana lauseet, joissa naista vähätellään, naiseen viitataan objektina, joissa artisti määrittelee niin sanotun "naisen paikan", artisti viittaa naiseen omisteisesti tai naisen seksuaalisuuteen viitataan.

Vicki S. Helgeson kirjassaan *Psychology of Gender* (2016, 72) määrittelee seksismiä tarkemmin aikakauden mukaan. Hänen teoriassaan nykyään on valloillaan paljon hienovaraisempi seksismi. Hän jaottelee seksismin perinteiseen ja moderniin. Perinteinen seksismi tukee perinteisiä sukupuolirooleja ja ajatusta naisen heikkoudesta verrattaessa mieheen. Tämä ajattelutapa oli hyväksyttyä, perinteinen seksismi oli siis *avoi-mempaa*. Moderni seksismi taas kieltää tämänkaltaisten rakenteiden olemassaolon ja epäsuorasti tukee epätasa-arvoista käytöstä/kulttuuria. Esimerkkeinä naisen menestymisen aliarvioiminen miesvaltaisilla aloilla, naisten määrän yliarvioiminen miesvaltaisilla aloilla sekä seksistinen kielenkäyttö ja kykenemättömyys (tai haluttomuus) sen tunnistamiseksi.

Seksismi tutkimuksessani viittaa ideologiaan, joka toimii hiphop-sanoitusten hahmot-taman naiskuvan takana. Tämä on se viitekehys, jonka avulla määrittelen sanoituksista löytyvän seksismin.

3.4 Datan kuvaus

Tutkittava aineistoni eli data koostuu hiphop-kappaleiden sanoituksista. Sen voisi siis luokitella esimerkiksi "luovaksi tekstiksi". Data on avointa, koska se on kaikkien saatavilla, joko musiikin muodossa tai tekstimuodossa verkossa.

Käyttämäni dataa ei voi luokitella big dataksi. Big data on hyvin laaja digitaalinen data-aineisto. Käsitteenä se tarkoittaa kahta asiaa: datan määrän valtavan nopeaa kasvua viimeisten vuosikymmenten aikana sekä teknologioita, joilla kasvavasta ja monimuotoistuvasta datasta pyritään jalostamaan arvokasta tietoa ja ymmärrystä (Salo 2013, kuvaus). Tietenkin aineistosta muodostamani tiedon arvokkuus tai tärkeys on lukijan silmissä.

3.5 Sanoitusten läpikäynti

Kun olin löytänyt analysoitavat kappaleet, kävin sanoituksia läpi yksinkertaisesti lukemalla. Sanoitukset löytyvät helposti netistä, sivuilta kuten www.lyrics.fi tai www.musicmatch.com/lyrics. Sanoitukset ovat melko lyhyitä ja helppolukuisia, joten kappaleiden läpikäyminen yksi kerrallaan ei tuntunut liian vaivalloiselta.

Datajournalistisissa töissä usein käytetään jotain mekaanista tapaa analysoida dataa: esimerkiksi jonkun tietyn sanan tai vuosiluvun esiintymisen tiheyttä aineistossa. Omasa tutkimuksessani olisin voinut esimerkiksi etsiä jonkin tietyn naista halventavan sanan esiintymistä sanoituksissa. Tämä tekniikka ei kuitenkaan mielestäni soveltunut tutkimukseeni, koska yhden sanan käyttö ei vielä avaa kontekstia, jossa sanaa on käytetty.

Hypoteettisesti ajateltuna mekaaninen analysointi sopisi hyvin esimerkiksi Suomen koko hiphop-historian lyriikoiden läpikäymiseen. Näin jollekin tietylle data-analysointiin tarkoitettulle ohjelmistolle syötettäisiin kappaleiden sanoitukset ja erilaisten hakukomentojen avulla voitaisiin hakea esim. usein ilmeneviä naista halventavia sanoja. Tosin tässäkin sanan konteksti jäisi pimementoon.

Tutkivassa journalismissa on kolme lähdetyyppiä (Kuutti 2001, 77). Mietin mahdollisuuksia laajentaa tutkimustani ottamalla eri lähdetyyppit käyttöön. Journalistista havainnointia voisin käyttää esimerkiksi katselemalla artistien videohaastatteluja ja musiikkivi-

deoita. Henkilölähteiden käyttöä voisin hyödyntää haastatteleamalla artisteja. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole laajentaa tutkimusta. Mielestäni myös oman tutkimukseni pääpiste onkin juuri ns. kovassa faktassa. Tämä kova fakta on artistien sanoitukset. En halua sen enempää myöskään tulkita löytämäni seksistä materiaalia, vaan tuoda sanoituksissa esiintyvän maailman esiin. "Tutkivalle journalismille onkin tärkeää päästä irtaantumaan yksilöiden tekojen arvostelusta ja näkemään ne osana laajempaa yhteiskunnallista ilmiötä" (Kuutti 2001, 171.)

Huomioitava seikka on myös datan kokonaisvaltainen tarkastelu. Metodini on poimia vain seksistiset lauseet ja virkkeet, mutta huomionarvoinen asia on myös se laajempi kokonaisuus (tässä tapauksessa kappale), jossa lause tai virke esiintyy. Kokonaisuuden hahmottaminen auttaa journalistia löytämään tutkittavasta asiasta yhteisiä nimittäjiä ja tuo esiin piirteitä, jotka jäisivät irrallisten tietojen pohjalta huomaamatta (Kuutti 2001, 167.) On siis tärkeää, että tutkin kappaleita myös kokonaisuuksina enkä irrota lauseita tai virkkeitä irti asiayhteydestä, tällaisissa tapauksissa kun ne irrallaan toimivat seksistisinä, mutta eivät kontekstiin sisällytettyinä.

Kun minulla oli kappaleet listattuna, alkoi sanoitusten analysointi eli itse datan analysointi. Kävin sanoituksia läpi ja kirjasin ylös kaikki lauseet ja virkkeet, jotka 1) viittasivat naiseen 2) oli mahdollista tulkita seksistisinä eli sukupuolten eroja tai eriarvoisuutta korostavina. Alussa otin viittauksia mukaan hyvin laajalla kädellä: myös lauseita, joita ei välttämättä voinut mieltää seksistisiksi.

Jo tässä vaiheessa huomasin, että tämän tyyppisen datan analysointi tulisi olemaan haastavaa. Taiteellinen teksti on monitulkintaista ja riippuu hyvin paljon tulkitsijasta, mitä mieltää seksistiseksi ja mitä ei.

3.6 Löydetty sisältö

Yhteensä kappaleita valikoitui 80 43 artistilta. Seksistisiä sanoituksia löytyi 29 kappaleesta ja 22 artistilta. Bändit on laskettu yhdeksi artistiksi. Poikkeuksena Profeetat-bändi, joka koostuu Elastisesta ja Cheekista, jotka on arvioitu yksilö-artisteina, koska Profeetat-bändi on hyvin uusi ja perustuu pitkälti näiden kahden artistin yksilöinä luomaan maineeseen.

Päätin lähestyä dataa kahdesta eri suunnasta: seksistisyys kontekstin perusteella ("lauseet") ja seksistiset, naista halventavat sanat. "Lauseilla" tarkoitan lauseita tai virkkeitä, jotka ovat seksistisiä. Laskin yhdeksi "lauseeksi" lauseen tai virkkeen, joka oli selvästi yksi kokonaisuus. Jos lauseet olivat peräkkäin, mutta sisältö vaihtui, laskin lauseet kahdeksi erilliseksi lauseeksi. Näin voin vertailla dataa eri valossa ja ehkä löytää "kultaisen keskitien" analysoinnissa. Kaikki aineistosta löydetty materiaali löytyy liitteestä 2.

Seksistisiä, naista halventavia sanoja käyttäviä artisteja löytyi otannasta 7 kappaletta:

Heikki Kuula: huora, horo

Sairas T: huora, horo, horo, horo

Petos: huora

Mouhous: bitch, horo

Kube: narttu, narttui, ho(?)

Altis, Taisto Tapulist: horot, huorii, lutka

Mäkki, Epeli: Horo

Seksististen lauseiden määrä:

1. Mouhous (12 kpl)
2. Nikke Ankara / Teflon Brothers (9 kpl)
3. Petri Nygård / Skandaali / Altis, Taisto Tapulist (6 kpl)
4. DEM / Sairas T (5 kpl)
5. Ilari / Heikki Kuula / Petos (3 kpl)
6. Mäkki / Kube (2 kpl)
7. Aste / Brädi / Mikael Gabriel / Profeetat / Särre / JXO / Jontti / Stig (1 kpl)

Selvästi eniten seksististä sisältöä löytyi Mouhous-yhtyeeltä, jolta vain yhdestä kappaaleesta löytyi 12 seksististä lausetta ja 2 halventavaa sanaa. Mouhous on uudehko vuonna 2015 perustettu yhtye ja sen tekemää musiikkia kutsutaan trapiksi, jota voisi kuvailla hiphopin alalajiksi. Mouhousin sanoituksia on vaikea ottaa vakavasti, joten on oletettavaa, että ne on tehty edes jossain määrin huumorilla. Näin yhtye itse muotoilee asian YleX:n haastattelussa: "Halusimme korostaa törkeillä verseillä, että tehdään just sitä mitä halutaan meitä itseämme miellyttäen, muitten mielipiteistä ja tekemisistä välittämättä." (Suomalainen, 10.10.2016).

Mouhousin valitsema tyyli selvästi edustaa hiphopin synkempää puolta, jossa seksistinen sisältö ei ole mitään uutta. Tämä on myös selvästi tiedostettu valinta, sanoitukset on kirjoitettu tarkoituksenmukaisesti. Seksismi asettuu näin tavallaan "tyylikeinoksi".

Voi tietenkin kysyä, voisiko omaehtoista tekemistä korostaa joillain muilla keinoilla kuin naista halventavilla sanoituksilla. Asiaa tältä kantilta katsottuna tapa ei tunnu kovin loogiselta, naista halventavien sanoitusten käyttö hiphopissa kun ei ole uutta tai harvinaista.

Jakauma listalle päätyneiden ”valtavirta”- ja ”indie-artistien” kesken oli tasainen. Haluan kuitenkin korostaa, että kaikkien artistien kohdalla jaottelu ei ole niin yksinkertaista. Esimerkiksi Kube päätyi listalle myydyimpien singlejen top-20-listalta sekä Spotifyn listoilta.

Kiinnostava löytö oli kuitenkin se, minkälaisia valtavirta- ja indie-artistejä listalle päätyi. Vaikka jakauma oli tasapuolinen molempien lähteiden kesken, löytyy otannasta eroja. Suurin osa listalle päätyneistä ”valtavirta-artisteista” ei edusta ainakaan vahvasti mitään hiphopin alalajia tai jotain tiettyä tyyliä (tästä tietenkin voi kiistellä). Poikkeuksena Petri Nygård, joka tunnetaan provosoivista sanoituksistaan, joihin seksi liittyy vahvasti.

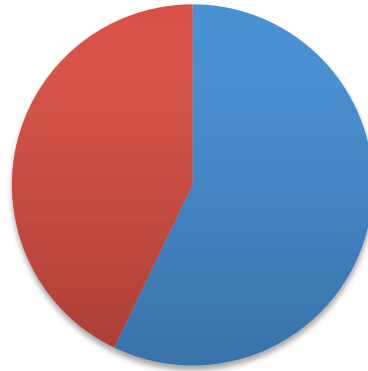
Listalle päätyneistä ”indie-artisteista” taas suurin osa edustaa synkempää hiphopia, jonka maailmankuva on usein lohduon ja jossa kiro sanoja ei säästellä. Näiden artistien teksteissä hutia saavat naiset – kuten kaikki muutkin aihealueet.

Erityisen kiinnostavaa oli ns. tavallisten valtavirta-artistien päätyminen listalle. Otantaan siis päätyivät valtavirta-artistien, jotka ovat profiloituneet ”törky-sanoittajiksi” sekä ”indie-artistien”, joiden kappaleet ovat yleensäkin synkkiä, oli kyse naisista tai ei, lisäksi kolmas kategoria. Tämä kolmas kategoria voisi olla nämä ”tavalliset valtavirta-artistit”, kuten Mikael Gabriel, Nikke Ankara ja Profeetat.

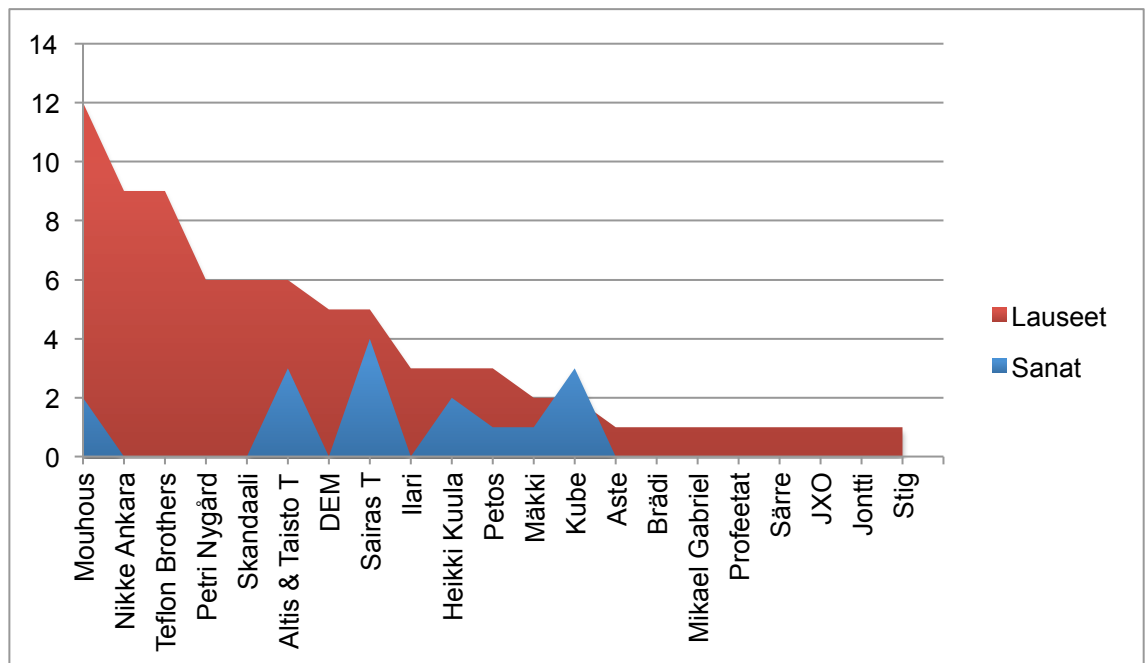
Artisteja voisi vielä jakaa omalla persoonallaan esiintyviksi ja taiteilija-persoonan takaa esiintyviksi, mutta tämä olisi hyvin haasteellista. Missä menee artistin henkilökohtaisen persoonan ja esiintyjän raja. Välttämättä edes artisti ei tätä tiedä

Datan analysoinnin jälkeen jaoin artistit vielä levy-yhtiön koon mukaan. Suuret levy-yhtiöt: Warner Music, Universal ja Sony Music Finland. Pienet levy-yhtiöt: 3rd Rail Music, Monsp Records, Rähinä Records, Överdog, Lihamyrsky ja Skill Street Entertainment.

Jakauma levy-yhtiön koon perusteella

- Suuret levy-yhtiöt: DEM, Profeetat (Cheek), Nikke Ankara, Petri Nygård, Heikki Kuula, Mäkki, Mikael Gabriel, Skandaali, Ilari, Aste, Stig
- Pienet levy-yhtiöt: Altis & Taisto Tapulist, Sairas T, Petos, Kube, Brädi, Särre, JXO, Jontti, Mouhous

Analysoitu materiaali (80 kappaletta)

- Kappaleet, joissa seksististä materiaalia (29 kpl)
- Kappaleet, joista ei löytynyt seks. Materiaalia (51 kpl)

3.7 Materiaalin analysoinnin ongelmakohdat

Ongelmaksi muodostui kappaleiden rajausero. Olin valinnut myydyimmät (Suomen Top 20 singlelista ja Katin Tavarankappaleiden myydyimmät levyt) ja soitetuimmat (Spotifyn kuunnelluimmat) kappaleet vuodelta 2016. Ymmärrettävästi jotkut artistit ovat olleet tuotteliaampia tai suosittuimpia kuin toiset, eli heiltä päätyi aineistooni enemmän kuin yksi kappale. Jos analysoidavaa materiaalia on joiltakin artisteilta enemmän kuin toisilta, on mahdollista, että myös seksististä materiaalia päätyy otantaan enemmän kuin artisteilta, joilta otannassa on vain yksi kappale.

Yksi vaihtoehto on valita vain yksi kappale artistilta, joka on päätynyt listoille useilla kappaleilla. Mutta millä perusteella tämä pitäisi valita? Tämä ei mielestäni ollut hyvä vaihtoehto, koska tällöin tietoisesti jätetään ulkopuolelle dataa (kappaleet, joita ei valita), joka vaikuttaisi lopputulokseen. Tuloksesta tulisi umpimähkäinen, joka ei tietenkään ole haluttava lopputulos.

Päätin yrittää laskea artisteille, joilla oli enemmän kuin yksi arvioitava kappale, ”seksistisyyden keskiarvon”. Tämäkin on ongelmallinen siltä kannalta, että fakta on, että tällä artistilla on enemmän kuin yksi kappale, jossa on seksistä materiaalia. Jos tyypistän monen kappaleen artistit keskiarvoksi, on keskiarvo ongelmallinen suhteessa yhden kappaleen artisteihin. Tällä tarkoitan sitä, että totuus on, että toisilla artisteilla on monta seksististä sisältöä sisältäviä kappaleita, loogisesti tämä lisäisi artistin sanoitusten ”seksistisyyttä”.

Löytämäni informaatiota analysoidessani oivalsin, että suorasukainen artistien järjestyksen seksistisimmästä vähiten seksistiseen ei ehkä olekaan tarpeen tai edes mahdollista. Mietin, miten tulokset esittäisin, ja tajusin, että tässä apuun tulee tuloksien visualisointi ja infografiikka.

Seksistinen sisältö jakautui siis halventaviin sanoihin ja lausekokonaisuuksiin. Näiden hajonta artistien kesken oli vaihteleva. Esimerkkitapaus: Artisti X:ltä löytyi 2 halventavaa sanaa ja 10 lausetta. Artisti Y:ltä taas 5 sanaa, mutta 1 lause. Infografiikan avulla voin havainnollistaa tulokset niin, että lukija näkee lauseiden ja sanojen suhteen. Näin lukija voi tehdä omat päätelmänsä seksismin laadusta.

Ongelmaksi muodostui myös se, miten arvostellaan seksismi, sitä kun on hyvin erilaisia suorasukaisista loukkauksista hyvin hienovaraiseen. Tässä tulee esiin laadullisen aineiston määreelliseksi muuttamisen hankaluus. Pitäisikö siis seksismi myös pisteyttää? Onko huoraksi haukkuminen pahempaa kuin naisesta omisteisesti puhuminen. Jos on, kuka tämän määrittelee. Onko epäreilua artistille, jonka seksismi on hyvin hienovaraista, päätyä listalle artistin kanssa, joka viljelee tekstissään suorasukaisia loukkauksia?

Tässä tulee esiin taas tulosten esittämistavan tärkeys. Miten esittää tulos niin, että se ei ole epäreilu tutkittavia kohteita kohtaan ja samaan aikaan mahdollisimman totuudenmukainen. Kuten aiemmin on mainittu, erittäin tärkeää on tutkimusprosessin auki kirjoittaminen lukijoille, läpinäkyvyys. ”Datan analyysissa tehtyjen ratkaisujen on oltava mahdollisimman läpinäkyviä, ja toimituksen on kerrottava tarkasti jutun toteutus, käytetty data ja logiikka, jolla toimitus itse on vakuuttunut analyysinsä paikkansapitävyydestä” (Uskali & Kuutti 2016, 130.) Jos tekisin tutkimuksesta datajournalistisen artikkelin, olisi tulosten esittämistapa yksi tärkeimmistä huomioonotettavista seikoista.

3.8 Epäselvät tapaukset ja huomaamatta jäänyt seksismi

Kuten aikaisemmin totesin, materiaalini ei ole ongelmaton mitä tulee sen analysointiin seksismin näkökulmasta. Luettelen tähän mahdollisia ongelmia ja seikkoja, jotka jäävät tämän analyysin ulkopuolelle.

Vertauskuvat. Hiphopissa, kuten muussakin lyriikassa, käytetään paljon vertauskuvia ja sanoilla leikitään. On mahdollista, että kappaleissa on käytetty vertauskuvia, jotka aukeavat vain pienelle piirille, esimerkiksi vain artistille ja hänen ystävilleen. Tällöin sanoitusten oikea sisältö jää laajan kuulijakunnan pimementoon.

Kappaleen aihepiiri. Joku voisi pitää ongelmallisena, sitä, että jotkut kappaleet pyörivät kokonaan esimerkiksi ”naisen kaatamisen” ympärillä. Tällöin on oletettavaa, että seksististä sisältöä löytyy enemmän kuin esim. työnteosta kertovasta kappaleesta. Artisti on kuitenkin valinnut tehdä kokonaisen kappaleen aiheesta, jota hän lähestyy seksismin kautta, jota pidän hyvänä vasta-argumenttina.

Artistien ”päällekkäisyys”. Esimerkiksi Heikki Kuula esiintyy listalla sooloartistina, mutta hän kuuluu myös Teflon Brothers -bändiin, joka esiintyy listalla. On siis mahdollista

esittää tulokset artistin ”Heikki Kuula” alla tai Teflon Brothersien alla. Eri artisteilla on erilaisia imagoja, ja sanoitukset vaihtelevat kontekstin mukaan. Tällä tarkoitan sitä, että Heikki Kuulan sanoitusten aiheet vaihtelevat julkaisukanavan mukaan. Päätin asettaa lopputuloksessa yksittäisten artistien bändeissä julkaistut sanoitukset bändin nimen alle, ei sooloartistin.

Sanoitusten kirjoittajat. Löyhästi ilmaisten voisi sanoa, että useimmat hiphop-artistit kirjoittavat sanoituksensa itse. Mukaan kuitenkin mahtuu kappaleita, joissa on käytetty ulkopuolisia kirjoittajia. Artisti on kuitenkin henkilö, joka sanoitukset esittää, joten oletusarvo on siis se, että artisti myös allekirjoittaa esittämänsä materiaalin.

Kappaleet, joissa seksismi ei ole selvää. Kuten VG+ ja Seksikkään Suklaan Bandida tai Särren Hesän naiset.

Hesän naiset-kappaleessa artisti Särre kuvaa erilaisia kohtaamiaan helsinkiläisiä naisia, kertosaikeessa myös näitä naisia ylistäen. Aihetta lähestytään humoristisesti ja itse en koe sanoituksia kovin seksistisinä tai ainakaan loukkaavina. Ongelmaksi muodostuukin se, että mies määrittelee joukon naisia hänen näkökulmastaan. Naiset jäävät ohuiksi karikatyyreiksi, viimeisen leiman antaa miesartisti. Onko sitten miehen puhuminen naisesta aina ongelmallista? Tai yhtälailla nainen puhuessa miehistä.

VG+ ja Seksikkään Suklaan Bandida-kappale kertoo ns. femme fatale-karikatyyristä, vaarallisesta naisesta. Alkuasetelmana on siis jo vanha, väsynyt diskurssi. Kappaleessa artisti on kuin ”koukussa”, pitää naista kiehtovana, vaikka häntä varoitellaan sekaantumasta tähän vaaralliseen naiseen. Koko kappale siis toistaa vanhaa diskurssia naisesta, joka ei käyttäydy kuten naiselle olisi sopivaa – miehen kertomana. Nämä tapaukset ilmentävät seksismin arvioinnin haastavuutta, tasoja kun on monia.

4 Datajournalistisen työn tulokset

Tässä luvussa analysoin löytämiäni tuloksia niiltä kahdelta eri taholta, joita tutkimuksenikin käsittelee: datajournalismin soveltuvuutta esimerkkityöhöni ja itse esimerkkityön tuloksia, eli seksismin esiintymistä suomalaisissa hiphop-sanoituksissa. Käyn myös läpi mahdollisuuksia oman juttuni kehittämisestä pidemmälle.

4.1 Esimerkkityön soveltuvuus datajournalistisille työkäytännöille

En näe ongelmaa suomalaisten hiphop-sanoitusten, tai minkä tahansa musiikkiteosten sanoitusten, käyttämistä pohjadataana datajournalistiselle työlle. Työ on klassista journalistin työtä: lähteiden keräämistä, tutkimista, analysointia ja päätelmien tekoa.

On selvää, että tutkielmani ei edusta datajournalismin ”ydintä”: en käyttänyt analysoinnin apuna tietotekniikkaa muuten kuin datan etsinnässä, vaan kävin materiaalia läpi manuaalisesti. Koodaaminen ja erilaisten ohjelmien käyttö apuna jää seuraavaan kertaan. Data oli myös melko rajattu, eli pienehkö. Ei kuten laajat numeeriset viralliset tietokannat. Tämä tietenkin helpotti työtä.

Datajournalismin avulla voidaan myös hahmottaa laajoja asiakokonaisuuksia viranomaisten toiminnasta sekä niiden vaikutuksia ja kytköksiä erilaisiin toimintoihin (Uskali & Kuutti 2016, 176.) On selvää, että aineistoni ei koske viranomaisten toimintaa, vaan suomalaisessa populaarikulttuurissa esiintyvää ilmiötä. Tämän ilmiön voi kuka tahansa suomalaista hiphop-kulttuuria seuraava myös itse huomata kuitenkin sen laajuus jää pimentoon. Aineistoa tarkemmin tarkastellessa ilmiö konkretisoituu eri tavalla kuin vain musiikin kuuntelijalle. Siksi mielestäni myös tämänkaltaiselle tutkimukselle on tilaa.

Datan hallinnassa kannattaa olla tarkkana. Esityössä tärkeää on hahmottaa materiaalin laajuus. Onko aineisto tarpeeksi kattava ja jos sitä karsii, miten pahasti lopputulos kärsii tai onko se edes mahdollista totuudenmukaisen tuloksen saavuttamiseksi. Materiaalin analysointi vie aina aikaa ja on isoin tekijä suhteessa käytettävään aikaan.

Aihepiirini kautta ymmärsin, miten tärkeä rooli visuaalisuudella on datajournalistissa töissä. Lähtökohtaisesti oletin, että tulos olisi suorasukaisempi: voin asettaa artistit ns. paremmuusjärjestykseen. Kuten usein, asiat eivät ole mustavalkoisia, eikä varsinkaan hyvän journalistin tulisi asioita mustavalkoisina esittää. Tämän kaltainen tulos voi kuitenkin olla vaikeammin ilmaistavissa. Tässä apuun tulee datan visualisointi.

Infografiikan avulla tulokseen saa syvyyttä. Lopputulos hahmottuu eri tavalla, ja se antaa myös lukijalle liikkumavaraa analysoida ja tehdä omat päätelmänsä aiheesta.

Tärkeä opittu seikka oli mielestäni myös mielikuvituksen käyttö journalistisessä työssä. Tutkielman jälkeen minulla oli olo, että journalistisesti tutkittavia asioita pitää osata lä-

hestyä luovasti: lähteitä voi löytää yllättävistä paikoista (tietenkin journalistin ohjeita noudattaen) ja aiheilla voi leikitellä. Tämä onnistuu mielestäni parhaiten, kun toimittaja on itse kiinnostunut aiheesta. Itse en edes huomannut keksineeni tätä aihetta, se ns. tuntui vain tipahtavan eteeni. Jos aiheesta on kiinnostunut, sujuu työ kuin huomaamatta. Kiinnostava aihe ruokkii työntekoa jatkuvasti ja pitää mielen luovana.

Lähdeaineiston käsittely datajournalistisin keinoin on mielestäni suositeltavaa vaikka työ ei täyttäisikään kaikkia datajournalismin piirteitä. Itsellä aiheen käsittely edellä mainitulla tavalla jäseni työprosessia ja auttoi aiheen konkretisoinnissa. Datajournalistinen työtapa tavallaan piti aiheen kasassa ja auttoi miettimään mihin suuntiin juttua voisi viedä ilman, että hukkuu aineistoon tai kadottaa punaisen langan. Myös Kuutti ja Uskali toteavat kirjassaan, että datan hyödyntäminen tekee juttuprojekteista hallittavampia.

Toinen mainitsemisen arvoinen kohta: ”Datajournalismin tulokset auttavat toimittajia suuntaamaan muihin lähteisiin pohjautuvaa tiedonhankintaa data-analyysin esiintuomien asioiden tarkemmaksi selvittämiseksi” (Uskali & Kuutti 2016, 176.) Data-analyysi siis auttaa kohdentamaan muut lähdetarpeet. Vaikka datajournalismin voi nähdä numeroiden ja datan pyörittelemisellä, juurikin sen takia tarinankerronnan merkitys kasvaa (Kuutti & Uskali 2016, 176.) Data on luuranko, jonka ympärille on saatava lihasmassa: tarina.

4.2 Esimerkkityön tulosten pohdintaa

Esimerkkityöni hypoteesi oli, että seksismiä löytyy suomalaisista hiphop-sanoituksista 2010-luvulla. Tämä hypoteesi kävi toteen.

Työ ei itsessään kerro, kuinka yleistä seksismi on – se lähinnä antaa viitettä kokonaiskuvan muodostamiseen. Jotta ”kaikenkattava” tulos saataisiin, olisi hyvä analysoida jokaisen vuonna 2016 julkaisseensa hiphop-artistin koko materiaalia. Tämä vaatisi lähinnä enemmän aikaa.

Yritin kuitenkin parhaani mukaan löytää rajauksen, joka kattaisi mahdollisimman hyvin suomalaisen hiphopin vuonna 2016. Artisteja otannassa oli 43, joista 22:lta, eli yli puolelta, löytyi seksistisiä sanoituksia. Seksismin voisi siis sanoa olevan käytäntö enemmän kuin poikkeusilmiö.

Materiaalin tulkintaan liittyy myös vahvasti tulkitsija. Tässä tutkimuksessa seksismiä analysoi 28-vuotias valkoinen nainen Suomen pääkaupungista. Minulla ei ole ”juuria” hiphop-kulttuurissa, vaan olen kuluttanut sitä siitä positioista, mistä oman profiilini omaava henkilö voi kuluttaa. Tarkoitin tällä sitä, että oma asemani on aina laittanut itseni hieman sivuun hiphopin keskiöistä. Pidän hiphopista, mutta en tunne, että olisin osa tätä kulttuuria.

Väittäisin, että sama sivustakatsojan tunne on useimmilla naispuolisilla hiphopin kuuntelijoilla. Naisen rooli on hiphopissa niin kapea, että se pakosti vieraannuttaa naispuolista kuulijaa. Naiseuteni myös kiistatta vaikuttaa tulkintoihini: luultavasti olen herkkäkorvaisempi seksismille kuin miespuolinen tutkija.

Kuten medialla ja mediantekijällä aina, on tällä valtaa suhteessa tutkimuskohteeseen. Tämänkaltaisessa tutkimuksessa, jossa tutkitaan yksittäisten henkilöiden tekemisiä jonkun negatiivisena koetun asian kautta, nousee taas esitystavan tärkeys esiin. Virheaskel olisi tehdä juttu, joka päättyy liian yksioikoisesti leimaamaan tutkimuskohteita. Tarkoitus ei ole henkilöidä tai nostaa tiettyjä tapauksia esiin, vaan tuoda esiin ilmiö, ja toivottavasti jatkaa keskustelua aiheesta.

Turun yliopiston sukupuolentutkimuksen ainejärjestön blogi ”F-Blogi” kirjoitti joulukuussa 2014 seksismistä ja ”queeriydestä” hiphopissa. He kiteyttivät hyvin hiphop-kulttuuriin kuuluvan ”kovuuden” käsitteen: ”Autenttisuutta ja uskottavuutta rapissa edustaa muun muassa hypermaskuliinisuus, joka nähdään kovuutena. Kovuus on hyvin olennainen elementti ollakseen uskottava hip hop -kulttuurissa. Koska feminiinisyyttä ja queeriyttä ei hip hop -kulttuurissa koeta kovin maskuliinisena, edustavat nämä epä-autenttisuutta.” Nämä stereotyyppisesti naismaiset ominaisuudet eivät siis sovellu hiphopiin. Tämä ajattelutapa ei anna tilaa naisille aktiivisina toimijoina hiphopissa.

Kun puhutaan miesvaltaisista kulttuurinaloista, melko yleinen aihe on naisten aktivoituminen ns. tekijöinä. Tarkastelen tätä nyt populaari- ja taidekulttuurin näkökulmasta, en yleisellä tasolla. Oletus, joka näissä keskusteluissa tuntuu nousevan esille on, että ”miehet tekevät enemmän” tai, että ”naisten pitäisi yrittää enemmän”. (Esimerkiksi Jenni Pääskysaaren kirjoittaman *Tyttö sinä olet* –kirjan ympärillä käyty keskustelu, Ahola 15.5.2015)

Jos rajaamme tämän vielä hiphopiin, on vaikeaa olla vetämättä yhteyttä naisartistien vähyyteen suhteessa musiikkigenressä vallitsevaan misogyniaan. Vedetään hieman mutkia suoriksi ja sanotaan, että tutkielmani tulokset pitävät paikkansa: noin puolessa suomalaisessa hiphopissa esiintyy seksismiä. Jos puolet alasta, johon yrität pyrkiä, esiintyy seksistisenä ja naisvihaisena, ei se ainakaan lisää alalle pääsemisen helppoutta tai houkuttelevuutta. Vaikka seksismin ja misogynian laittaisi mihin tahansa laatikkoon tai huumorikorttien alle, ei sen vaikutus katoa. Se on hallitseva mielentila, joka vaikuttaa ja määrittelee ihmisten käyttäytymistä siinä sfäärissä missä sitä esiintyy.

Vuonna 2002 S.E.R.E. -niminen suomalainen hiphop-ryhmä riimiteli näin: ”Suomen huoraskenee edustaa Yavis sekä Mariska, Kana tulee perästä, mut nyt on aika vavista tai teidän musiikki ei tollasenaan kiinnosta ketään, muita kuin feministei, imekää dikkei, naisen tehtävä suihin otto, ei pidellä mikkei” (Mokka 12/2002.) Samaan aikaan suomalaiset naispuoliset hiphop-artistit olivat alkaneet saamaan enemmän huomiota julkisuudessa. Esimerkki on ehkä rajuin alalla vallitsevasta ilmapiiristä, mutta se kertoo miten naiset otettiin Suomessa vastaan hiphopin tekijöinä.

Samaan aikaan miespuoliset valtavirta-artistit ihmettelevät naisten vähyyttä alalla. Elastinen sanoi näin Ylen haastattelussa vuonna 2013: ”Olen ollut vähän huolissani siitä, että miksi naisräppäreitä ei ole. Musiikkiteknologia on miesvoittoinen ala ja mä selittäisin sitä vähän sillä. Mimmien on ehkä vaikeempi saada kokonaista tuotetta ja biisiä itse tehtyä. Mutta tämä sukupolvi joka kasvaa siihen, että suomalainen hip hop on parasta musaa ja isoin juttu, niin siihen ei kauaa mene, että tytötkin rupee innostuu.” (Vedenpää 16.11.2013.) Kommentti kuvaa mielestäni hyvin miespuolisten artistien kyvyttömyyttä tiedostaa ongelma.

Ylen tekemässä jutussa ”Tytöt ei osaa räpätä” suomalaiset naisartistit kertovat, minkälaista on työskennellä miesvaltaisella alalla. Mariska kiteyttää oman tilanteensa näin: ”Netin kautta tuli semmonen super-aggressiivinen fiilis, joka sitten jossain kohtaa oli liikaa. Se musersi, se jatkuva negatiivinen... Nyt on sitten ollut 10 vuotta oma sooloura tauolla.” Ilmapiiri voi siis olla niin torjuva, että naispuoliset hiphop-artistit lopettavat tai laittavat oman uransa jäähyille.

Hiphop musiikki on noussut Suomessa viimeisen 10-15 vuoden aikana osaksi valtavirtaa. Hiphop-artistit esiintyvät koko perheen ohjelmissa kuten Vain elämää tai Tanssii tähtien kanssa, ja he vetävät areenakeikkoja, jotka myyvät loppuun. Hiphopista on tul-

lut uusi suomirock tai -iskelmä. Valtavirtaistumisen myötä hiphopista on tullut ”koko perheen musiikkia”. Seksistiset sanoitukset siis kantautuvat yhä nuoremmille korville ja laajemmalle yleisölle.

Tietenkin taiteen tarkoitus on rikkoa rajoja ja unohtaa ns. sisäsiisteys. Musiikissa genrestä riippumatta on aina ollut provokatiivisia sanoituksia. Tähän ei pitäisikään tarttua. Itse haluaisin nostaa esiin tämän: mikä on seksismin arvo provokaattorina. Mitä se ajaa sitä harjoittavalle artistille? Sananvapautta, itseilmaisua, shokeeraamista? Voisiko tämän korvata jollain muulla? Onko näitä arvoja ajettava naisen kustannuksella? Haastaa artistit miettimään sanoituksiaan. Uskon, että suuri osa sanoituksista luodaan myös totutusta tavasta, miettimättä liikoja niiden merkitystä laajemmassa kaavassa.

Brasiliassa jo vuonna 1989 uransa aloittanut tunnettu hiphop-artisti Criolo teki jotain ennenkuulumatonta hiphop-maailmassa. Hän julkaisi uuden version vuonna 2006 julkaistusta albumistaan ”Ainda há tempo” (suomeksi ”vielä on aikaa”). Uudelleennauhoituksissa vuonna 2016 artisti päätti muuttaa alkuperäisversion seksistiset sanoitukset. Artisti kertoo vuonna 2016 annetussa haastattelussa, että ei kokenut machokarikatyriä enää omakseen ja koki seksismiä sisältävien kappaleiden esittämisen epämiellyttävänä. Vapaasti suomennettuna Criolo kertoo päätöksestään näin: ”Se oli omaa sivistymättömyyttäni. Tietämättömyyteni takia käytin sanoja, jotka olivat osa populaarikulttuuria, mutta ne vain loukkasivat ihmisiä. Noin kolme ja puoli vuotta sitten aloin kyseenalaistamaan itseäni ja tekstiä: mitä yritän vahvistaa tällä sanomalla? Nämä sanat demonisoivat naiskuvaa, enkä ikinä halunnut toimia niin.” (Revista Trip 16.5.2016.)

Samanlaista itsereflektiota toivoisi myös muilta hiphop-artisteilta. Musiikki on taidetta ja musiikintekijä taiteilija. Kehittyäkseen on jatkuvasti peilattava omaa tekemistään ja kyseenalaistettava valintojaan. Samanlaista otetta toivoisi myös taiteenaloille, joita ehkä vaivaa pinttyneet stereotyyppit ja toimintamallit.

4.3 Jutun kehittäminen pidemmälle

Omassa työssäni pitäydyin yhdessä data-aineistossa ja minulla oli tiukahko aikarajaus. Tässä luvussa leikittelen ajatuksella, mihin suuntiin juttua olisi voinut kehittää.

1. Koko suomi-hiphoptuotannon analysointi ja (sanoitusten perusteella) seksistisimmän artistin löytäminen
2. Kahden eri musiikkigenren sanoitusten analysoiminen ja vertaaminen. Esimerkiksi suomi-hiphop ja suomirock. Vaihtoehtoisesti laajemmassa jutussa sanoitusten vertaaminen kaikkien eri musiikkigenrejen kesken: seksistisin musiikkigenre Suomessa sanoitusten perusteella.
3. Kahden eri aikakauden suomi-hiphopsanoitusten analysoiminen: onko seksismi lisääntynyt vai vähentynyt. Vaihtoehtoisesti (sanoitusten perustella) seksistisimmän vuoden löytäminen ja sen vertaileminen esimerkiksi sinä vuonna tapahtuneisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin.
4. Mistä seksismi johtuu? Vastausten etsiminen yhteiskunnallisista tapahtumista tai sanoitusten reflektointia yleisen ilmapiirin kanssa.
5. Rajatun tietokannan sisältämät muuttujat, esimerkiksi demografiset muuttujat: artistien ikä, kotipaikkakunta, koulutustaso jne.) Kiinnostava aihe voisi olla: väheneekö seksismi suomi-hiphopsanoituksissa artistien koulutustason noustessa?
6. Hip-hop-sanoitusten vertaileminen muihin lähteisiin: vastaako artistin maailmankuva sanoituksissa hänen haastatteluja, live-esiintymisiä, lausuntoja. Onko artisti seksistinen vain sanoituksissa – miksi?
7. Valmiina olevan uutisen/jutun taustoitus. Kuten NYT:in julkaiseman artikkelin ”Cheekin ja Elastisen uudessa yhteisbiisissä ”lesbot kääntyy streiteiksi” – seksismi on suomirapissa vain yleistynyt, sanoo tutkija” jatkaminen, taustoittaminen ja väitteiden oikeaksi/vääräksi osoittaminen

Lähteet

Affelt, Amy 2016: Investigative journalism and big data. EContent magazine.

Ahola, Suvi 15.5.2015: Tyttöille hittioppaan kirjoittanut Jenni Pääskysaari: ”Suurin uhka tytöille on lokerointi”, HS.fi. (<http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002824190.html>)

Chang, Jeff 2005: Can't Stop Won't Stop - hiphopsukupolven historia. Like.

Charski, Mindy Kesakuu 2015 haastateltavana AJ Vicens, Jim Tankersley: Data Journalism: How to Create Compelling Content from Data Journalism. EContent magazine.

Eiroa, Camila 16.5.2016: Sempre em tempo, Revista Trip (Brasilia). (<http://revistatrip.uol.com.br/trip/criolo-fala-sobre-relancamento-de-ainda-ha-tempo-dez-anos-depois>)

Euroopan Unioni, Avoin data, 2017: https://europa.eu/european-union/documents-publications/open-data_fi (11.1.2017)

Hakkarainen, Suvi, 27.12.2016: Yle testaa robottijournalismia – Voitto tarjoilee NHL- uutiset nanosekunnissa, Yle. (<http://yle.fi/uutiset/3-9374633>)

Helgeson, S. Vicki 2016: Psychology of Gender, Carnegie Mellon University. Routledge.

J. Glenn Brookshear 2012: Computer Science: An Overview. (<http://www.di.uniba.it/~lanubile/fisica/PPT%20Chap%201105.pdf>)

Kauppinen, Anniina 15.12.2014: Seksismi ja queeriys rapissa ja hiphopissa, F-Blogi. (<http://fpisteblogi.blogspot.com.br/2014/12/seksismi-ja-queeriys-rapissa-ja-hip.html>)

Keini, Kira 31.8.2016: Parhaat infografiikka- ja visualisointityokalut. <http://kaskasmedia.fi/infografiikka-tyokalut/>

Kirkpatrick, Keith Toukokuu 2015: Putting the data science into journalism. Communications of the ACM.

Koponen, Juuso, 1.3.2017: Valtiovarainministerion työllisyysgrafiikka ei johda tarkoituksella harhaan. Informaatiomuotoilu.fi. (<http://informaatiomuotoilu.fi/2017/03/valtiovarainministerion-tyollisyysgrafiikka-ei-johda-tarkoituksella-harhaan/>) (Myös liite 1)

Kuutti, Heikki 2001: Tutkittu juttu Johdatus tutkivaan journalismiin. Atena Kustannus.

Mikkonen, Jani, 2004: Riimi Riimistä Suomalaisen hiphopmusiikin nousu ja uho. Otava.

Mokka, Roope Joulukuu 2002: Tyttörap tulee – Bitches and ho's, Ylioppilaslehti. (<http://ylioppilaslehti.fi/2002/12/tyttorap-tulee-bitches-and-ho%E2%80%99s/>)

Salo, Immo 2013: Big data - tiedon vallankumous. Docendo.

Similä, Ville, 8.1.2017: Algoritmi ajaa autoa ja käy pörssikauppaa – nyt kerromme, mikä se algoritmi on, Helsingin Sanomat.

Suomalainen, Ninni, 10.10.2016: YleX Nosteessa: Esittelyssä Mouhous, joka edustaa suomalaista trap-osaamista. YleX.
(http://yle.fi/ylex/uutiset/ylex_nosteessa_esittelyssa_mouhous_joka_edustaa_jyvaskylaista_trap-osaamista/3-9221350)

Tebest, Teemo, 22.7.2016: Kohti parempia uutissisältöjä - PlusDeskin havaintoja. Datajournalismi - visuaalista tarinankerrontaa suomeksi -blogi. [verkkodokumentti]
<http://datajournalismi.blogspot.fi/2016/07/kohti-parempia-uutissisaltoja.html>

Toikkanen, Ilkka 2014: Pro Gradu: Pinnallisista klikkikartoista yhteiskunnalliseen merkittävyyteen: Datajournalismin työprosessi Helsingin Sanomissa ja Ylessä, Jyväskylän Yliopisto

Uskali, Turo ja Kuutti, Heikki 2016: Datajournalismin työkäytännöt. Vastapaino.

Vedenpää, Ville 16.11.2013: Elastinen: ”Ennustimme Cheekin kanssa hiphopin suosion 10 vuotta sitten”, Yle.fi. (<http://yle.fi/uutiset/3-6887185>)

Wallce, Michele 29.7.1990: POP View: When Black Feminism Faces The Music, and the Music is Rap. New York Times (<http://www.nytimes.com/1990/07/29/arts/pop-view-when-black-feminism-faces-the-music-and-the-music-is-rap.html?pagewanted=all>)

Wikipedia 2015a: SQL. (<https://fi.wikipedia.org/wiki/SQL>) (luettu 23.2.2017)

Wikipedia 2015b: SPSS. (<https://fi.wikipedia.org/wiki/SPSS>) (luettu 23.2.2017)

Wikipedia 2017: Tietokanta. (<https://fi.wikipedia.org/wiki/Tietokanta>) (luettu 23.2.2017)

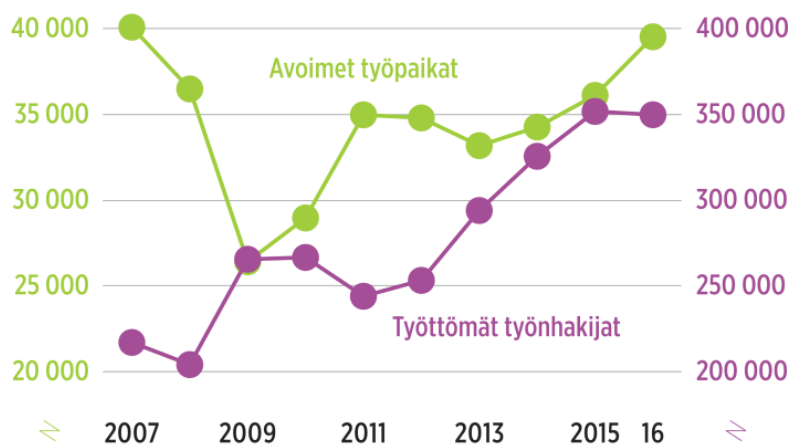
Valtiovarainministeriön alkuperäinen työllisyysgrafiikka ja vaihtoehtoinen esitystapa

Liitteen sisältö

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

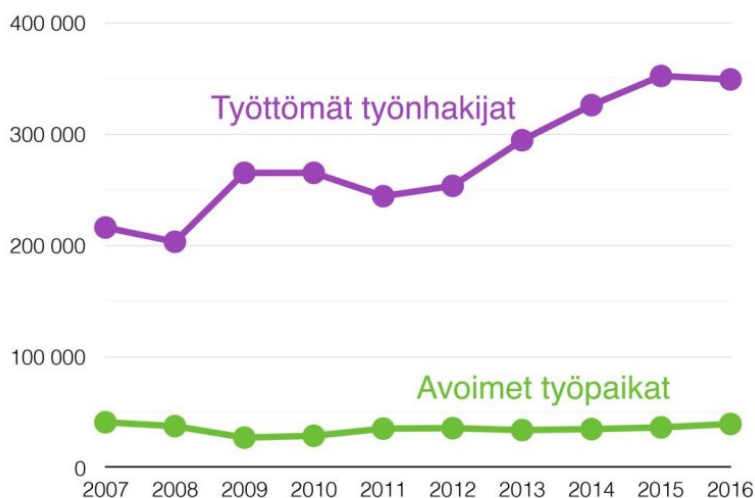
Avoimet työpaikat lisääntyvät, mutta työttömyys ei vähene

Creative Commons BY 4.0

Lähde: Valtiovarainministeriö

Tilastoja voi esittää enemmän tai vähemmän harhaanjohtavasti

12 kuukauden keskiarvo

Lähde: TEM/Työnvälitystilasto (TEM)

Hiphop-kappaleista löydettyt seksistiset sanoitukset

Data-analyysissä käytetty data (nolla kappaleen takana indikoi sitä, että seksististä materiaalia ei löytynyt kappaleesta)

Top20 Singlet 2016

JVG: Paluu tulevaisuuteen: 0

Ilari: Kapteeni Käskee

“Satamast messi nappaamaan naiseni”

“Kapteeni käskee : Riisu paita pois!”(kertsii)

“Pääkallolippu me kohotetaan ja morsianne me tullaan rosvoamaan”

Teflon Brothers: Juusto katolle

“Pitkin poikin stadii, etsin kallist mamii, mut ilman syöttii ne ei vaan jää haaviin”

“Ei soittolistoille, listojen ykkönen kosteet päikkärit tyttöjen.”

Nikke Ankara: Rullaa

“Äitien kauhu, lukitkaa tyttärenne.”

“Räppileima otas jakaa suuhun pantavaa” ?

“Valitsen sinut täältä siis neiti, rullataa meille se on härskii keissi”

Nikke Ankara: En tiiä sun nimee

“Katon tyttöni perää niinku niit ei tehtäis enää”

Villegalle: peto on irti: 0

Tippa T: Ei tippa tapa: 0

Brädi: Kombo: 0

Mäkki: Pakastin

“Sul on jäätävä runko, mun on nähtävä kun ne kledjut sun päältäsi putoo,

Hypotermiaan hävii tunto, kun mä sun hyisen auran läpi runnon.”

Cheek: Me ollaan ne part 2

“Cheekin kaa ... pokataan mallei” (**Nikke Ankara**)

Elastinen: Lempo: 0

Mikael Gabriel: Helium

“Sä voit pitää haarat kii.”

Elastinen: Oota Mua: 0

Elastinen: Täytyy jaksaa: 0

Teflon Brothers: Lähiöunelmii: 0

Nikke Ankara: Ettei nyt sattuis mitään

“Joka viikonloppu uutta vaimoo parittaa”

Petri Nygård: Pannaan suomi kuntoon

“Haluut heti petiini, mut tänään en jaksa.”

“Haluun höylää sua kuin halpaa juustoo-oo”

“Nussittuna nukut paremmin!”

Stig feat. Teflon Brothers: Original Gigolo

“En valikoi mimmei vaan otan ne kaikki” Pyhimys

“Rintamalta rajan yli muilutan lotan já vaiks sujuvasti tekstii, teen ku beeksi ni, viel sula-
vammin sujuu seksi” Pyhimys

“Ku mimmit näkee mut ne sanoo, ‘oushiit tuolta tulee madafakin ougii’, ja mä tugin
jokaikisen kolon” Stig

“Saavun yksin klubille, poistun pokat kainalossa” Heikki Kuula

“Muori annetaan kumin palaa, oon niin nuori ja tartten rahaa” Heikki Kuula

“Ajat on tiukat paikat on piukat, liukkaat on paikat kun naytän mun kiukaat.” Voli

JVG: Hehkuu: 0

Heikki Kuula: Bae

“Mimmit must flidaa,

Seuraa ku hai laivaa”

“Älä käy huoras vakimiehellä

Tuomas Kauhanen: Paita kattoon: 0

Adi L Hasla: Punasta luurii: 0

Mäkki: Apuva: 0

Vg+ & Seksikäs Suklaa: Bandida: 0

Teflon Brothers: Hubba bubba: 0

Hesaääijä: Terassilta lentoon: 0

Tippa T: isolla kirkolla: 0

Teflon Brothers: Rio ohoi!

“Pistän pääni pantiks, et noi on Ass Implantit”

“Aion pokata mamat suorilta limboo”

Hank Solo: Söpö: 0

Nikke Ankara: Mona Lisa: 0

Mäkki: Muistikuvien vanki: 0

Petri Nygård: Soittorasias

“Ruuvaa sitä tarkkaan se arvokas on mulle, en oo mikään helppo, mut satavarma sulle”
(Mariska)

“Puhun niille sujuvasti tuubaa ja yks jo asettaa huilulleni huulta. Ny isketää muijii ku rumpua”

“Joka harppu täällä mulle huutaa pian selin”

Heikki Kuula: Suomalainen mies

“Älä speedaa horoo vaa syytä genetiikkaa”

Cheek: All good everything 0

Aste: Peruskallio 0

Adi L Hasla: Ei mitään Jiitä: 0

Mikael Gabriel, JVG, Elias Gould: Revolveri: 0

Nikke Ankara: Pisamat

“Sä et tarvii mitää meikkii, tsiigaa sitä feissii, pisamat sitä peitti

Beibi mikä keissi, ku ei oo mitää feikkii”

“Damn noi sun pisamat, on niin saatanan ihanat, mun on pakko kiittää, sun geenejä bae”

“Sitä haluaa joka poika, ja joka poika tota koittaa pokaa voittaa mukaan”

Teflon Brothers: Siivet: 0

Profeetat: Sinuhe

“Ketekä on rokannu samoja lukuja, porattu samoja tsubuja” (Cheek)

Brädi: Saturnus

“Mä tiän, oot tyttö rikki, sä oot mun ykköspicki”

JVG: Mistä sä tuut part 2: 0

Skandaali: Panomies

“Ja muita äijä vituttaa vissii, ku panen ketä haluan mutten tikkuukaa ristiin.”

“Lisäks mul on kartano ja sata donaa, ne vaihdan kolikoiks ja käytän muijaas pajatso-na.”

“Mä tuon muijille parruu ku tukkirekal”

“Ja jos tuli vähän mustelmii oon tosi pahoillani,

Mut must ne on just helmii, no sori.”

“Rankkaa hommaa ku tankkaan donnaa mun anakondal”

“Saletisti taas hoitaa naistas, koska panomies on panomies”

Spotifyn soitetuimmat 2016 (kappaleet, joita ei löytynyt Top20-singlet -listalta):

Mikael Gabriel: Loistat pimeäs 0

Tippa T: Lujaa 0

Aste: Enemmän kuin Valmis

"Lapamadost aina kondax,

käsi suoraks mimmi lehtee rondax"

Myydyimmät levyt 2016, Katin Tavara (kuukausilta, joilta löytyi tieto, poistettu myös muina kuin vuotena 2016 julkaistut levyt)

2/16

Kriso - Mitä K 2016

3/16

Atomirotta - II 2016

Eevil Stöö - Iso Vauva Jeesus 2016

4/16

Särre - Ei riitä 2016

Ruger Hauer - Mature 2016

5/16

Khid - Ohi 2016

JXO - Malmi "N" Kartano 2016

6/16

Sairas T - Delirium 2016

Petos - Testamentti 2016

Toluhaukat - Tyhjä Lipas! 2016

Albumeilta valitut kappaleet (soitetuimmat, ns. singlelohkaisut)

Kriso: Mitä K! 0

Atomirotta: Älä huoli tyttö 0

Eevil Stöö: Tyyppaa viel 0

Eevil Stöö: Iso vauva jeesus 0

Särre: Leikkaa sukkaa

“Mä oon jo sun muijan kaa hiivalla. Vapaaheittoviivalla”

Särre: Hesän naiset 0

Ruger Hauer: Typerykset jotka polttavat pilveä avoautoissa 0

Ruger Hauer: Sekasin 0

Khid: Maa jota ei ole 0

Khid: Ikkuna 0

JXO: Malmi “N” Kartano

“Ämmäs tänne, tää stoge on kakspäine.”

Sairas T: Valkoinen käärme

“Valkoinen käärme tekee sun psyykkeestäsi vaimon. Huora. Kärsi kivusta”

Sairas T: Huudit

“Maskin takii horot halua multa seksii.”

“Fanitki typerii kanoja, ottaa mun kikkeliä nokkaa”

“Binit ei mee kassan kautta ne menee muns saatanan horojen hameen alle”

“Ei horoista rumat tuu ikinä pääsee läpi”

Petos: Vittuun sun swägi

“Raiders tollasen neidin pääl on pyhäinhäväistys” naiseen viittamaa sanaa käytetään miehen haukkumanimenä

Petos feat. Jontti: Asian ytimes

“Nyt ei erota enää artistii nukkepojast, kloonii kloonista, madonnaa huorasta” (Jontti)

“Mä pidän mun flipit naiset mielummin kuin noi barbit” (Jontti)

“Niinku flipannu feministi - sul ei oo siitä hajuu” (Jontti)

Toluhaukat: Fataali rata 0

Toluhaukat: Luottoo 0

Spotify: Suomirapin järkäleet

Gasellit: Imus 0

Gettomasa&Gracias: Entä sä 0

Kube, Nikke Ankara, Redrama: Pelkkaa lovee 0

ILARI, Sharon: Bujaka 0

DEM: Murhaaja

"Beibi sa oot murhaaja, tarviit lisää, lisää uhrei

Beibi sa oot murhaaja, etkai mitaan, mitaan tunne"

"Tää bad girl hyvän olonki sattumaan saa"

"Miestennielijä, katseellaan murhaa voi"

"Silti silmille parhainta koskaa/Viis kautta viis, varpaista otsaan"

"Ku 2k04 chicksi mut toimii/ Tarviin fixin sust, siit saa voimii"

Mouhous: Hellafly

"Jokaisessa takissa kolme raitaa mimmit karkaa paalle kay kii mun rotsii"

"Beibet kampaa mun tukkaa, ja passaa mun budhaa"

"Oon valentin retro, jos neito ei lämpee, se ei oo vihaaja vaa lesbo, juo tussun binesso- ja ku sä vielä jonotat sisään"

"Bitch"

"Naiset heiluttaa kroppaansa, siks muutaki ku silmä kovana, pidän muodoist sekä hin- keist kookkaista"

"Akat saan roikkumaan mun jalasta"

"Eli nää ratchethorot, ei oo jotka täältä mun kaa lähtemäs elikkäs, nää jol on ollu enemmänä munaa suussa, ku mulla kädessä"

"Raidaa ja avaa mulle kaikkee ovesta haaroihi"

"Muijalla on muija ja sen sidebitch slängää swägää, sä saat sen twerkkaa lujaa, jos vaa ilmaa heittää pätää"

Kube: Originaali

"Hei sit sä käyttädyt niinku narttu, ei noi oo narttui, eiku mä nain niit"

"Mamivami taputtaa sen pakaroit, mä tein maalin niinku Maradona. Sano ho"

Spekti, Tasis: Huomisen huolia 0

Altis, Taisto Tapulist: Hys Hys

"Anteeks siitä et haukuin muijaas taas tukevaks Faktaa ne horot haluu seiska lehest lukea"

"vaimoasko piiskaan"

"saa kuulla koko illan miten mun vaimol on riippurinnat"

"Mä vihaan varakkaita siinä missä kitupiikkei ja huorii mitä pitäs repii letist niiku piffei"

"kädet sen lutkan kaulaan, pistän menemään enemmänku kiimanen hevonen"

Kube: Plug 0

Makki, Epelit: Lamput Sammuu

"Vitut horoista" (KUKA?)

Liitteen otsikko

Liitteen otsikko